

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

РУМУНСЬКА МОВА

ПРОГРАМА

для загальноосвітніх навчальних закладів

з навчанням румунською мовою

5–9 класи

2017

Пояснювальна записка

Програма з румунської мови (5-9 класи) для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням румунською мовою була розроблена відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392.

Основне призначення румунської мови як предметної галузі шкільного навчання – сприяти в оволодінні учнями вміннями і навичками спілкуватися в усній та письмовій формах відповідно до мотивів, цілей і соціальних норм мовленнєвої поведінки у типових сферах та ситуаціях. Саме загальноосвітня школа є тим навчальним закладом, де удосконалюються механізми спілкування, які у майбутньому випускники зможуть розвивати й удосконалювати відповідно до власних потреб, виробляючи при цьому почуття впевненості у собі.

Головна мета навчання румунської мови у загальноосвітніх навчальних закладах полягає у розвитку в учнів мовленнєвих (комунікативних) умінь і навичок для майбутньої освітньої та суспільної діяльності. Такі уміння стануть навичками лише за умов належних знань фонетичної, лексичної та граматичної систем румунської мови, їх особливостей у порівнянні зі знаннями з української мови.

Навчальні завдання:

виховання в учнів почуття національної свідомості;

сприяння підвищенню мотивації знань з румунської мови та вдосконалення теоретичних, практичних тем у зіставленні зі знаннями з української мови як державної мови України;

формування комунікативної, мовної, мовленнєвої, предметної, прагматичної, соціокультурної компетентності учнів;

розкриття краси і багатства румунської мови, її функціональних образно-виражальних та емоційно-естетичних можливостей;

створення умов для практичного засвоєння учнями основних мовних понять, їх визначень, літературних норм (лексичних, орфоепічних, граматичних, стилістичних) та правил;

формування в учнів умінь користуватися засобами румунської мови у різних мовленнєвих ситуаціях відповідно до мети спілкування;

уміння адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні румунської мови, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння державною мовою;

вироблення навичок контролювати своє мовлення з метою недопущення різних помилок.

Вивчення румунської мови сприяє розв'язанню і загально-педагогічних завдань:

формує творчий потенціал;

розвиває логічне й образне мислення;

розширює світогляд, набуває певного життєвого досвіду;

привчає до самовдосконалення;

збагачує культуру мовлення.

Концепція цієї програми базується на відповідних ключових Європейських компетентностях, таких як: уміння вчитися впродовж життя, спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовою, спілкування іноземними мовами, застосування природничих наук і технологій, математична, інформаційно-комунікаційна, соціальна і громадянська, здоров'язбережувальна, загальнокультурна і підприємницька компетентності.

Метою вивчення румунської мови є формування в учнів комунікативної компетентності шляхом засвоєння доступного і необхідного обсягу знань, опанування всіх видів мовленнєвої діяльності та набуття певного соціального досвіду. Вивчення румунської мови відіграє важливу роль у розвитку ключових компетентностей, а саме: розвиває освічену

особистість, яка поєднує в собі творчий потенціал до навчання, ініціативність до саморозвитку та самонавчання в умовах змін та викликів, може ідентифікувати себе як важливу і відповідальну складову українського суспільства.

Програма вивчення румунської мови сприяє оволодінню інтер- та міжпредметних компетентностей, визначених в проекті Закону України «Про освіту», який наголошує на важливості комунікативного підходу та передбачає набуття умінь, навичок спілкуватися в усній та письмовій формах у відповідності до потреб, цілей і соціальних норм мовленнєвої поведінки у типових сферах та ситуаціях.

Румунська мова – це комплексний предмет, який включає в себе три компоненти: лінгвістичний, який стосується науки про мову, забезпечує правильне її опанування та ефективність; інтерпредметний, який вивчає мовленнєві компоненти; естетичний та культурологічний, який поєднує літературу і мистецтво слова.

Навчальний матеріал оновленої програми з румунської мови у загальноосвітніх навчальних закладах з навчанням румунською мовою (5-9 класи) сприятиме розвитку в учнів мовленнєвих (комунікативних) умінь і навичок для майбутньої освітньої та суспільної діяльності. Такі уміння стануть навичками лише за умов належних знань фонетичної, лексичної та граматичної систем румунської мови, їх особливостей у порівнянні зі знаннями з української мови. Мова розглядається як засіб спілкування, джерело інформації про мовний світ та його розмаїття, формування екологічних, громадянських, здоров'язбережувальних, підприємницьких, фінансово-економічних компетенцій, як засіб самореалізації особистості.

Оновлена програма передбачає такі завдання для формування мовних, мовленнєвих компетенцій:

- сприяння підвищенню мотивації знань з румунської мови та вдосконалення теоретичних, практичних тем у порівнянні зі знаннями з української мови як державної мови України;

- формування комунікативної, мовної, мовленнєвої, предметної, прагматичної, соціокультурної компетентності учнів;

- розкриття краси і багатства румунської мови, її функціональних образно-виражальних та емоційно-естетичних можливостей;

- створення умов для практичного засвоєння учнями основних мовних понять та стилістичних правил;

- формування в учнів умінь користуватися засобами румунської мови у різних мовленнєвих ситуаціях, відповідно до мети спілкування;

- уміння адекватно використовувати досвід, набутий при вивченні румунської мови, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння державною мовою;

 - виховання в учнів почуття національної свідомості;

- формування цілісних світоглядних уявлень, духовного світу учнів на основі загальнолюдських та етнічних ціннісних орієнтирів, шляхом залучення до культурних надбань румунського та українського народів та людства загалом.

Практичне інтегрування цих компетентностей залежить від активної та відповідальної діяльності тріади: школа, родина, суспільство. У програмі, для учнів, пропонується формування наступних практичних умінь та навичок:

 - критичного мислення;

 - уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення;

 - здатності співпрацювати в команді;

 - креативності;

 - пошуку та аналізу інформацій;

 - уміння конструктивно управляти емоціями, застосувати емоційний інтелект;

 - здатності логічно обґрунтувати позицію, досліджувати;

уміння висловлювати думки усно та письмово, у формі презентації та публічного виступу;
функціонального читання та ефективної комунікації.

Зміст програми взаємопов'язаний змістовними лініями:

мовленнєвою;
мовною;
соціокультурною;
діяльнісною.

Мовленнєва змістова лінія передбачає засвоєння мовленнєвознавчих понять, на основі яких формуються вміння й навички в різних видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, читанні, говорінні, письмі. Необхідно засвоїти зміст понять мова і мовлення, адресат і адресант мовлення, стиль і тип мовлення, монолог і діалог (полілог), мовний етикет. Значну увагу необхідно приділяти розвиткові усного мовлення учнів, особливо діалогічного, як найбільш поширеного у мовленнєвій практиці, підвищенню культури мовлення учнів, їх стилістичній вправності. Орфографічні та пунктуаційні норми передбачають систематичне розосереджене удосконалення правописної грамотності учнів.

Мовна змістова лінія визначає основоположні питання фонетики, лексикології і фразеології, будови слова та словотвору, морфології і синтаксису, орфографії і пунктуації. Ця змістова лінія орієнтує учнів на удосконалення знань мовної системи – інструментарію формування мовної, мовленнєвої, комунікативної компетентності.

Соціокультурна змістова лінія ґрунтується на розумінні мови як носія культурних цінностей, бази для становлення людини. У змісті практичних завдань і вправ учень набуває знань про сутність румунського народу, його історію, про розвиток минулих подій, легендарних народних героїв. Приділяється багато уваги традиціям та звичаям, етнографії та культурі, у т.ч. у порівнянні з українською культурою. Відтак розкриваються позитивні риси румунського народу: шанобливість, скромність, доброта, повага до праці, до матері, необхідність збереження краси природи та взаємозв'язків між людьми. Реалізація цього аспекту навчальної діяльності підпорядкована вихованню громадянина незалежної України.

Діяльнісна змістова лінія визначає найважливіші загальнонавчальні вміння й навички, що забезпечують інтелектуальну, пізнавальну, творчу діяльність учнів.

Заняття з мови мають сприяти розвитку логічного мислення учнів, набуттю вмінь зіставляти, порівнювати, аналізувати та узагальнювати мовні явища; наводити приклади, доводити їх доречність; складати план, тези виступу, оформляти ділові папери (автобіографію, резюме, доручення, оголошення); створювати окремі тексти публіцистичних жанрів (замітку, репортаж, повідомлення); знати правила ведення диспуту.

Напрямки:

розвиток мислення учнів;
вивчення мови через діалог завдяки зв'язкам з сім'єю та суспільством;
розширення кругозору знань та відкриття сутності краси;
постійний розвиток особистості;
розвиток екологічного ставлення до природи;
визначення свого життєвого шляху та вибору майбутньої професії;
відкриття позитивної концепції про навколишній світ та про себе;
виховання впевненості у досягненні успіху.

Оновлена програма «Румунська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням румунською мовою (5-9 класи)» в повній мірі реалізує наступні наскрізні теми:

«Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність», які спрямовані на формування в учнів здатності застосувати знання і уміння у реальних життєвих ситуаціях, через використання міжпредметних зв'язків і реалізацію виховного та наукового потенціалу.

У кожному класі в розділі «Соціокультурна змістова лінія» подано наскрізні теми: «Здоров'я і безпека», «Громадянська активність», «Підприємливість і фінансова грамотність», «Сталий розвиток і екологічна грамотність».

Творчий вчитель має можливість використати не тільки загальні наскрізні теми, а й підтеми, специфічні мікротеми під час виконання різних вправ. Наприклад, усні чи письмові міні тексти: «Що таке екологічна грамотність?», «Досліди, як вели себе люди під час повені в 2008р.?», «Що треба знати про штормове попередження?» «Які є підприємства у твоєму краю?» тощо.

Програма базується на наступних принципах:

- взаємозв'язок між початковою та базовою школами;
- наступність у вивченні різних розділів румунської мови;
- поглиблення теоретичних знань у процесі виконання практичних завдань;
- розвиток аспектів комунікативної діяльності;
- опанування різними видами мовленнєвої діяльності.

Розроблена програма ґрунтується на реалізації сучасних освітніх технологій. Це сприяє розвитку розумових здібностей, пізнавальної активності, самостійності сучасних учнів, формуванню комунікативної компетенції відповідно до вимог часу.

Пріоритети програми:

- застосування мови у всіх її формах: усній, письмовій, літературній, нормативній;
- вдосконалення комунікативних умінь через самоконтроль, самоаналіз, використовуючи тлумачні, орфографічні, стилістичні словники;
- відкриття оптимальних умов для вивчення мови – джерела пізнання та розвитку творчого потенціалу;
- удосконалення культури усного та писемного мовлення через підвищення мовної і мовленнєвої компетентності;
- урахування індивідуальних, колективних і вікових особливостей розвитку;
- вміння володіти мовою сприяє успіхам у шкільному, професійному житті, а в майбутньому – шлях до самореалізації у суспільстві.

Морально-естетичний аспект у процесі навчання мови передбачає вплив на учнів за допомогою текстів, які розвивають загальнолюдські почуття: доброти, милосердя, співчутливості, патріотизму, бережливого ставлення до природи, поваги до старших, турботи про молодь тощо.

Школа навчає учнів критеріїв самооцінки, які допомагатимуть майбутньому громадянину об'єктивно і критично ставитися до себе та свого оточення.

Виховні можливості курсу забезпечуються наявними в ньому відомостями про румунську мову, її розвиток, значення в житті людини і суспільства, місце серед інших мов світу, також бесідами про роль державної мови у формуванні особистості.

Виховання в процесі вивчення румунської мови – це цілеспрямоване формування якісних ознак мовлення, розвиток в учнів потреби до самовдосконалення культури власного мовлення.

У процесі навчання румунської мови учні мають набути вміння самостійно здобувати знання, працювати з навчальною літературою, словниками, довідниками, контролювати правильність і точність своєї мовленнєвої діяльності.

Якщо вивчається матеріал, подібний за своїм змістом у румунській та українській мовах (наприклад синоніми, антоніми тощо), то обсяг теоретичних відомостей має бути мінімальним, пояснення – лаконічним. Це дозволить вивільнити час для роботи над складнішими темами, більше уваги приділяти вправам з розвитку мовлення.

Матеріал для вправ і завдань необхідно добирати з пізнавальною, навчальною метою, виховуючи повагу як до рідної румунської, так і до державної – української мови. Доцільно формувати завдання проблемного характеру, які спрямовані на розвиток пізнавальної активності та самостійності учнів.

У програмі подано орієнтовний розподіл годин. Учитель, у разі потреби, може внести свої корективи, не скорочуючи при цьому кількості годин з розвитку мовлення.

Notă de prezentare

Programa școlară la limba română pentru clasele V-IX ale instituțiilor de învățământ general cu predarea în limba română a fost alcătuită în baza „*Standartelor de stat pentru școala de bază și școala medie*”, aprobate prin hotărârea Cabinetului de Miniștri al Ucrainei din 23.11.2011 nr. 1392.

Programa constituie documentul fundamental de stat care determină conținutul studierii limbii, volumul, consecutivitatea predării materiei de studiu, registrul de cunoștințe, deprinderi și priceperi care trebuie însușite (formate).

Demersul de modernizare a actualei programe a fost realizat din perspectiva trecerii de la modelul de proiectare curriculară centrat pe obiective la modelul centrat pe competențe. Adoptarea acestui model asigură racordarea la dezvoltările curriculare actuale, centrate pe rezultate explicite și evaluabile ale învățării și are ca principal scop asigurarea calității educației și compatibilizarea cu standardele europene prin formarea competențelor specifice, îndeosebi a competențelor de comunicare și a celor culturale, indispensabile în societatea secolului al XXI-lea, fundamentată pe cunoaștere.

Obiectivul fundamental al studierii limbii române în școală este formarea la elevi a competențelor comunicative și culturale, contribuind în acest mod la formarea personalității umane. Aceste competențe oferă posibilitatea de a se încadra în societate, de a comunica atât cu persoane de aceeași vârstă, cât și cu oamenii maturi, cu scopul de a forma în mod creativ deprinderi proprii, punând baza dezvoltării intelectuale și spirituale.

Programa disciplinei *Limba română* pentru clasele V-IX conține un model comunicativ-funcțional adecvat acestei discipline școlare, precum și competențelor comunicative ale elevilor.

Cunoștințele, capacitățile și compartimentele propuse în cadrul procesului didactic sunt determinate de un ansamblu de standarde ale învățării – deprinderi integratoare: înțelegerea după auz (receptarea orală), exprimarea orală sau vorbirea, lectura, scrierea. Din punct de vedere didactic, aceste deprinderi acoperă toate formele posibile de manifestare ale individului prin intermediul actului de limbaj – exprimarea orală și scrisă, precum și înțelegerea, receptarea textului oral și a celui scris.

Pentru a asigura latura practică se vor îndeplini exerciții de tip analitic (recunoașterea, gruparea, motivarea, descrierea, diferențierea) și de tip creativ (înlocuirea, adăugarea, prezentarea exemplurilor și construirea enunțurilor de diferite dimensiuni). Dezvoltarea capacităților se va realiza prin intermediul familiarizării elevilor cu normele ortografice, punctuaționale și ortoepice.

Componenta lingvistică a standardelor cuprinde următoarele linii de conținut: comunicativă, lingvistică, socioculturală și de activitate (strategică).

Linia comunicativă de conținut asigură formarea deprinderilor, priceperilor și capacităților sub toate aspectele activității comunicative (înțelegerea după auz, lectura, vorbirea); cea lingvistică – formarea și dezvoltarea competențelor comunicative, studierea compartimentelor limbii – căi de realizare a opiniilor proprii, de cultivare a sentimentelor, de formare a deprinderilor și priceperilor lingvistice.

Linia socioculturală se concretizează în descoperirea și conștientizarea valorilor culturale și spirituale ale unor norme de comportare și a continuității între generații, ceea ce contribuie la dezvoltarea estetică și moral-etică a tinerilor.

Linia de activitate (strategică) urmărește formarea competențelor și a deprinderilor general-instructive ale elevilor, orientarea spre activitatea comunicativă și altoirea unor noi deprinderi intelectuale și structuri cognitive, a unor noi atitudini, sentimente, capacități și comportamente.

Conținutul componentei lingvistice altoiește dragostea pentru studierea limbii materne, respectul pentru limba ucraineană ca limbă de stat și pentru limbile moderne ca sursă de îmbogățire spirituală.

Mijloc esențial de comunicare interumană, fundament de expresie a gândirii, a sentimentelor și a gradului de civilizație, element component esențial al autoidentificării etnice – studierea limbii române în școală are un rol determinant în formarea personalității umane.

În procesul instructiv-educativ se descoperă realitatea, istoria propriului popor și altor popoare, se altoiește o atitudine tolerantă față de diverse popoare, se formează concepții umaniste despre lume și idei moral-estetice, se descoperă valorile naționale și universale.

Astfel se îmbogățește considerabil vocabularul elevilor cu noi cuvinte și expresii, se apelează la consultarea diverselor dicționare, ceea ce contribuie la lărgirea orizontului de cunoaștere, la autoperfecționare.

Linia de conținut socioculturală va fi aplicată la toate lecțiile de limbă română ca element al procesului educativ, punând un accent deosebit pe cunoașterea trecutului glorios al neamului, omagierea personalităților ilustre și altoirea calităților general-umane, accentuând necesitatea protejării naturii și ocrotirii faunei etc. Astfel, prin intermediul limbii se va cunoaște istoria, cultura, valorile estetice și morale ale poporului. Se va antrena la maximum cugetul, inima și sufletul. Elevii vor asimila un volum adecvat de cunoștințe necesar pregătirii intelectuale, estetice, morale etc.

Linia de activitate strategică include competențele comunicative ale elevilor, formate pe parcursul întregului an în cadrul procesului instructiv-educativ la lecțiile de limbă, de comunicare orală și scrisă.

În școală de bază (clasele V-IX) obiectivul esențial al conținutului componentei lingvistice este orientat spre formarea capacităților și deprinderilor de utilizare a mijloacelor lingvistice în toate tipurile de comunicare.

Noua redacție a programei disciplinei **Limba română ca limbă maternă** prevede implementarea practică a competențelor-cheie europene în procesul de învățământ. Situațiile de comunicare propuse oglindesc pe deplin temele: *Sănătatea și siguranța, Responsabilitatea obștească, Antreprenoriatul și competența financiară, Dezvoltarea constantă și siguranța ecologică*. Aceste teme pun la dispoziția elevilor capacitatea de aplicare în viață a cunoștințelor și aptitudinilor dobândite (formate).

La obținerea rezultatelor favorabile contribuie implicarea activă și responsabilă a triadei: școală, familie, context social în procesul de educare dirijată a elevilor într-un mediu instituționalizat.

Programa se bazează pe următoarele principii:

realizarea consecutivității între ciclul primar și școala de bază ca temelie solidă pe care se formează și se consolidează educația esențială;
respectarea principiului continuității studierii compartimentelor limbii române;
prevalarea modelului funcțional-comunicativ în conformitate cu particularitățile psihopedagogice de vârstă ale elevilor;
dezvoltarea diverselor aspecte ale activității comunicative;
delimitarea sistemelor de activitate, ținând cont de obiectivul stabilit, situația de comunicare, textul abordat și vârsta elevilor.

Programa prezintă parcursul didactic al disciplinei într-o interpretare modelată și adecvată cerințelor timpului și imperativelor societății contemporane în continuă schimbare, precum și demersului educațional modern.

Structura programei:

1. Conținuturile învățării:
 - linia comunicativă;
 - linia lingvistică;
 - linia socioculturală;
 - linia de activitate (strategică).
2. Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor.

Prioritățile programei:

întrebuințarea limbii în acțiune în toate variantele ei: orală, scrisă, normată, literară;

identificarea condițiilor optime ale **situațiilor de învățare** și ale **celor cognitive** ce ar stimula întrebunțarea în contexte cât mai variate a **limbii**, necesare atât elevului, cât și societății;

perfecționarea comunicării prin cultivarea la elevi a deprinderilor de autocontrol și autoanaliză, adică formarea deprinderii de a consulta dicționarele explicativ, ortografic, stilistic, de a analiza modul de exprimare al măștrilor cuvântului;

întrebunțarea optimă a cunoștințelor lingvistice, a deprinderilor de comunicare și a reprezentărilor culturale asimilate care să-i permită elevului să înțeleagă și să fie înțeles în cadrul diverselor situații de comunicare orală și scrisă;

stăpânirea rațională și funcțională a limbii conduce elevul spre succesul școlar, iar în viitor favorizează reușita în viața socială și profesională, devenind instrumentul libertății individuale;

stabilirea accentului pe finalitățile particularităților de vârstă, pe caracteristicile individuale ale elevilor și ale clasei în particular.

Conținutul componentei lingvistice se va studia în baza didacticii generale care se axează pe legile cunoașterii științifice și empirice, antrenând în toate cazurile perspectiva comunicativ-funcțională a instruirii. Tot instrumentarul cunoașterii științifice și empirice care domină la lecțiile de limbă va fi însoțit, în funcție de caracterul materiei de studiu, de elementele cunoașterii artistice.

Se recomandă învățarea materialului lingvistic în baza textului literar sau nonliterar, inclusiv din punctul de vedere al valorilor, ceea ce este indispensabil, mai ales, la studierea elementelor lexicului. Toate noțiunile liniei lingvistice vor fi predate și învățate din punct de vedere comunicativ-funcțional.

Concepția pe care s-a întemeiat activitatea de modernizare a prezentei programe este că, în școală, predarea-învățarea trebuie să urmărească „limba în funcțiune”, în variantele ei orală și scrisă, normată și literară, iar nu „limba ca sistem abstract”. Programa prevede predarea și învățarea limbii sub aspect funcțional în varianta orală sau scrisă, normativă și literară. Activitatea va fi orientată spre aplicarea funcțională a noțiunilor gramaticale și spre crearea unor mesaje efective de comunicare. Cu acest scop se vor îndeplini exerciții de tip analitic (motivarea, diferențierea, descrierea, recunoașterea, gruparea) și exerciții cu caracter creativ (adăugarea, schimbarea, exemplificarea). Totodată se va ține cont de următoarele aspecte: ortoepic, ortografic, de punctuație.

În contextul abordării modelului de proiectare centrat pe competențe, un rol important îl are viziunea comunicativ-pragmatică a prezentei programe; nu interesează predarea în și pentru sine a unor cunoștințe gramaticale, ci abordarea funcțională și aplicativă a acestora în calitatea lor de elemente care contribuie la structurarea unei comunicări corecte și eficiente.

Pentru consolidarea cunoștințelor urmează să fie efectuată repetarea și generalizarea cunoștințelor acumulate anterior. Valorile stilistice vor fi studiate mai eficient în baza textelor literare și nonliterare prevăzute de programa școlară.

Linia socioculturală se va realiza la toate lecțiile de limbă, de comunicare și în activitatea extrașcolară ca element al procesului educativ.

Cunoștințele, deprinderile și percepțiile elevilor vor fi evaluate după *Criteriile Ministerului Învățământului și Științei din Ucraina*.

În programă se indică numărul orientativ de ore. În caz necesar, profesorul poate face corectările sale, fără a micșora numărul orelor prevăzute pentru compartimentul *Comunicare*.

Clasa a V-a
(105 ore, 3 ore pe săptămână, disponibile – 8 ore)
Comunicarea
(20 de ore)

Nr. de ore	Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів/ Rezultatele prognozate ale activității de învățare și de cunoaștere a elevilor	Зміст навчального матеріалу/ Conținuturile învățării
4	Noțiuni generale privind situația de comunicare	
	<ul style="list-style-type: none"> • identificarea emițătorului (cel care transmite un mesaj) și al receptorului (cel care primește un mesaj); • identificarea sursei de informație prezentă într-o situație de comunicare de beneficiarul informației într-o situație de comunicare; • indicarea caracteristicilor esențiale ale textului; • formularea ideii principale și a celei secundare; • recunoașterea modurilor de expunere utilizate într-un text; • identificarea expresiilor noi într-un text literar sau nonliterar; • identificarea informațiilor esențiale dintr-un mesaj oral, cu scopul înțelegerii sensului global al acestuia; • dobândirea cunoștințelor elementare referitoare la stilurile funcționale ale limbii române; • întrebuițarea adecvată a cunoștințelor referitoare la stilurile funcționale ale limbii române; • utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse; • respectarea particularităților construirii narațiunii în baza experienței personale; • descrierea anumitor obiecte; • utilizarea corectă a resurselor lexicale, sintactice și stilistice ale limbii române în vederea realizării unui rezumat; • identificarea secvențelor de dialog, de 	<p>Factorii comunicării. Emițător. Receptor. Mesajul. Codul. Canalul. Contextul, referentul.</p> <p>Tema și ideea principală în exprimare. Familiarizarea cu cerințele față de exprimare (conținut, consecutivitate logică, varietate, exactitate, expresivitate, corectitudine).</p> <p>Textul și particularitățile lui. Elementele esențiale și detaliile semnificative; ideea principală și cea secundară; planul simplu și planul dezvoltat, expunerea orală (rezumatul).</p> <p>Noțiuni generale despre stilurile funcționale ale limbii române și sferile de întrebuițare ale acestora. Noțiuni despre stilurile oficial-administrativ, științific, publicistic, artistic (sau beletristic). Greșeala stilistică.</p> <p>Tipuri de comunicare: narațiune, descriere, dialog. Rezumatul. Particularitățile construirii narațiunii în baza experienței personale, a descrierii unor obiecte și animale. Rezumatul. Etapele de realizare a unui rezumat.</p>

	<p>narațiune și de descriere dintr-un mesaj oral, în scopul înțelegerii modului de structurare a acestora;</p> <ul style="list-style-type: none"> • cunoașterea cerințelor etichetei comunicării; • respectarea normelor etichetei în situații de exprimare monologată sau dialogată; 	<p>Eticheta comunicării. Cum ascultăm? Cum comunicăm?</p>
4	Înțelegerea după auz	
	<ul style="list-style-type: none"> • ascultarea cu atenție a textului; • aprecierea valorii mesajelor receptate; • identificarea informațiilor esențiale dintr-un mesaj oral cu scopul înțelegerii sensului global al acestuia; • sesizarea unităților lexicale necunoscute în fluxul vorbirii cu scopul clarificării acestora; • identificarea fragmentelor de narațiune, descriere și dialog; • aplicarea principiilor ascultării active în manifestarea unui comportament comunicativ adecvat; 	<p>Receptarea după auz a unor fragmente de texte, a unor texte literare de mici dimensiuni, precum și a unor texte nonliterare. Mesaje orale diverse (înregistrări audio sau video cu basme, schițe). Componentele de bază ale mesajului oral. Structura secvențelor descriptive, narative și dialogate.</p>
4	Lectura	
	<ul style="list-style-type: none"> • citirea expresivă a textului cu voce și în gând conform normativelor stabilite de programă; • înțelegerea conținutului general al celor citite; • stabilirea ideii principale după citirea textului; • conștientizarea însemnătății elementelor cărții: titlul, cuprinsul, conținutul; • înțelegerea elementelor textului și așezarea lor în pagina cărții; • identificarea modalităților de exprimare (narațiunea, descrierea, dialogul, portretul); • identificarea și întrebuițarea adecvată a mijloacelor de expresivitate artistică: epitete, comparații, personificări; • exprimarea impresiilor despre cele citite; 	<p>Cartea – obiect cultural. Titlul. Autorul. Tabla de materii. Așezarea în pagină. Biblioteca. Formarea și dezvoltarea tehnicii citirii expresive.</p>
4	Vorbirea	
	<ul style="list-style-type: none"> • expunerea amănunțită, selectivă a textelor studiate, ascultate sau citite; • înlănțuirea clară a ideilor într-un mesaj oral; • selectezarea elementelor de lexic adecvate situațiilor de comunicare; • formularea ideilor principale și secundare ale unui text citit sau ascultat; • formularea unor aprecieri personale referitoare la mesajele citite sau ascultate; • stabilirea ideilor în dependență de tema dialogului sau a monologului; 	<p>Expunerea (amănunțită, selectivă) Expunerea amănunțită a unor texte literare narative cu elemente descriptive (obiecte, animale etc.) și de raționament. Expunerea amănunțită a textelor științifice. Expunere orală-individuală sau în grup a unui plan simplu sau a unui plan dezvoltat de idei, pornind de la o temă dată.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • stabilirea semnificației unor cuvinte în contexte diferite; • respectarea normelor ortoepice referitoare la pronunțarea corectă a cuvintelor cu probleme de accentuare; • adaptarea vorbirii la parteneri și la situații de comunicare diverse; • manifestarea interesului pentru participarea la situația de comunicare; • respectarea regulilor de conversație; 	<p>Exprimarea dialogată și cea monologată conform situației de comunicare propuse și a scopului comunicării.</p>
4	Scrierea	
	<ul style="list-style-type: none"> • identificarea esențialului dintr-un text audiat sau citit; • identificarea elementelor de conținut al textului; • alcătuirea planului simplu; • stabilirea stilului expunerii; • identificarea structurii scrisorii familiale și de felicitare; • expunerea conținutului într-un limbaj clar, concis, corect; • respectarea plasării în pagină a scrisorii; • respectarea părților componente ale unei compuneri; • organizarea ideilor într-un plan simplu; • respectarea elementelor de bază ale comunicării scrise la alcătuirea compunerilor; • redarea conținutului textului de bază; • identificarea și exprimarea temei și ideii principale; • întrebuițarea mijloacelor de legătură a propozițiilor în text; • exprimarea logică, consecventă, clară, concisă; • alcătuirea și prezentarea unui monolog (informativ, narativ, cu exprimare convingătoare a opiniei); • perfecționarea textelor scrise. 	<p>Alcătuirea textelor scrise (monolog, dialog). Scrierea expunerilor (după un plan simplu). Expunerea amănunțită a textelor narative cu elemente de descriere (animale, obiecte) și de rezumat. Expunerea amănunțită a textelor stilului științific. Scrisoarea familială, scrisoarea de felicitare.</p> <p>Scrierea compunerilor (cu plan și fără plan). Compunerea narativă în baza experienței personale.</p> <p>Compunerea descriptivă. Descrierea unor obiecte, a unor ființe (inclusiv compunerea descriptivă după tablou).</p> <p>Compunere-rezumat. Prezentarea scurtă a conținutului unei lucrări, unui text citit sau a unei cărți.)</p> <p>Acte oficiale. Scrisoarea. Adresa.</p>
	Limba (69 de ore)	
3	<ul style="list-style-type: none"> • consolidarea cunoștințelor și deprinderilor referitoare la părțile de vorbire și la ortografia lor; • aplicarea în practică a deprinderilor de ortografiere a sufixelor și a prefixelor, însușite în clasele primare; • ortografierea părților de vorbire; • alcătuirea propozițiilor corecte din punct de 	<p>Actualizarea cunoștințelor din ciclul primar. Părțile de vorbire. Ortografia părților de vorbire.</p>

17	<p>vedere gramatical;</p> <ul style="list-style-type: none"> • pronunțarea corectă a sunetelor; • ortografierea grupurilor de litere (diftongi, triftongi); • accentuarea corectă a cuvintelor; • cunoașterea și respectarea regulilor de despărțire a cuvintelor în silabe; • identificarea hiatului; • accentuarea corectă a numelor străine; • pronunțarea corectă și fluentă a grupurilor de sunete; • întrebuințarea adecvată a valorilor expresive și stilistice ale nivelului fonetic în comunicarea orală și cea scrisă, în exprimarea dialogată și cea monologată; 	<p>Noțiuni de fonetică. Alfabetul. Sunetele limbii române. Corespondența sunet-literă. Vocalele. Semivocalele. Consoanele. Grupurile de sunete (diftongul, triftongul) Scrierea și pronunțarea grupurilor de litere. Hiatul. Silaba. Silabele accentuate și silabele neaccentuate. Regulile fonetice de despărțire a cuvintelor în silabe. Regulile despărțirii cuvintelor în silabe. Accentul lexical. Folosirea corectă a accentului în limba română. Nume proprii greșit accentuate. Pronunțarea numelor proprii străine. Valorile stilistice ale nivelului fonetic în textul literar.</p>
12	<ul style="list-style-type: none"> • definirea noțiunii de vocabularul unei limbi; • identificarea dinamicii vocabularului; • diferențierea cuvântului de text; • identificarea locului și a rolului cuvântului în text; • analiza structurii cuvântului; <ul style="list-style-type: none"> • determinarea căilor de formare a cuvintelor și normele de ortografiere a lor; • identificarea și formarea adecvată a familiei lexicale și a câmpului lexical; • ortografierea cuvintelor formate cu prefixe neologice; • utilizarea elementelor de lexic adecvate situațiilor de comunicare; • cunoașterea procedeelelor compunerii; • ortografierea cuvintelor formate prin abreviere; • scrierea corectă a sistemului siglelor; • identificarea sinonimelor, antonimelor, omonimelor într-un text literar sau nonliterar; • folosirea sinonimelor în compuneri; • stabilirea importanței regionalismelor în propoziții și fraze; 	<p>Lexicul. Noțiuni de vocabular. Dinamica vocabularului (aparitiții de cuvinte noi, dispariții de cuvinte, modificări de sens). Cuvântul – unitatea de bază a vocabularului. Forma și conținutul. Cuvântul de bază. Structura cuvântului. Rădăcina. Sufixe. Prefixele.</p> <p>Formarea cuvintelor. Derivarea. Sufixarea. Sufixele diminutive și sufixele augmentative. Prefixarea. Utilizarea corectă a cuvintelor formate cu prefixe neologice (ante-, anti-, con-, hiper-, hipo-, trans-, ultra-).</p> <p>Compunerea. Procedeele compunerii. Compunerea prin sudare, alăturare și abreviere. Formarea și scrierea cuvintelor prin abreviere. Conversiunea (schimbarea valorii gramaticale) Sistemul siglelor (scrierea lor cu majusculă). Familia lexicală (numai cuvintele formate prin derivare). Câmpurile lexicale. Sinonimele. Antonimele. Omonimele. Regionalismele.</p>

35	<ul style="list-style-type: none"> • deosebirea părților gramaticii; • identificarea termenului regent și a celui subordonat; • identificarea diferențelor dintre cuvânt și îmbinarea de cuvinte; • utilizarea corectă a îmbinărilor de cuvinte; • identificarea tipurilor de propoziții; • identificarea predicatului și a subiectului; • stabilirea diferențelor dintre formele verbale predicative și cele nepredicative; • stabilirea diferențelor dintre părțile principale de părțile secundare ale propoziției; • identificarea părților multiple de propoziție; • alcătuirea propozițiilor și frazelor corecte din punct de vedere gramatical; <ul style="list-style-type: none"> • stabilirea diferențelor dintre propoziție și frază; • utilizarea corectă a semnelor de punctuație în propoziție și în frază; • folosirea în comunicarea scrisă și orală a propozițiilor ce conțin adresări; • identificarea secvențelor de dialog dintr-un mesaj oral sau scris; • alcătuirea unor texte, întrebându-se vorbirea directă și vorbirea indirectă, adresarea, dialogul. <ul style="list-style-type: none"> • identificarea frazelor formate numai din propoziții principale de frazele cu propoziții subordonate; • respectarea punctuației în frază. 	<p>Noțiuni elementare de sintaxă. <i>Părțile gramaticii</i> (morfologia și sintaxa). <i>Îmbinarea de cuvinte.</i> Termenul regent și termenul subordonat. Legătura de sens și gramaticală a cuvintelor în îmbinarea de cuvinte. Îmbinarea liberă și îmbinarea stabilă de cuvinte. <i>Propoziția și părțile de propoziție.</i> Propoziția simplă și propoziția dezvoltată. Propoziția afirmativă și propoziția negativă. Tipuri de propoziții după scopul co-municării: enunțiative, interogative. <i>Părți principale ale propoziției:</i> predicatul și subiectul (actualizare). Predicatul verbal. Predicatul nominal. Verbele predicative și nepredicative (aplicativ). <i>Părțile secundare ale propoziției:</i> atributul, complementul. Punctuația propoziției. <i>Părțile multiple ale propoziției.</i> <i>Vorbirea directă și vorbirea indirectă.</i> Semnele de punctuație. <i>Adresarea.</i> Semnele de punctuație. <i>Dialogul.</i> Linia de dialog. <i>Fraza.</i> Fraze formate numai din propoziții principale. Fraze formate numai din propoziții principale și propoziții subordonate. Elementele de relație în frază (conjunția). Punctuația în frază.</p>
2	Sistematizarea și generalizarea cunoștințelor	

Repartizarea orelor:

Comunicarea – 20 ore; limba – 69 de ore;

lucrări de control – 8 ore; disponibile – 8 ore.

Linia socioculturală

Tematică orientativă	Aspect aplicativ
Țara mea.	Ce știu despre țara mea?
Ucraina – stat european.	Ucraina – casa noastră comună.
Orașe din Ucraina.	Cele mai frumoase orașe din Ucraina.
Simbolica de stat.	Imnul. Drapelul. Stema.
Bucovina – ținutul meu natal.	Baștina mea.
Cultura spirituală a poporului român.	Românii și tradițiile lor.
Limba este cartea de noblețe a unui neam.	Păstrarea și dezvoltarea limbii materne.
Arta. Frumosul creat de popor.	Arhitectura populară. Muzica. Cântecul popular.
Arborii și omul.	Arborii apără și alimentează viața.
Anotimpurile anului: vara, toamna, iarna, primăvara. Fauna și flora. Animalele sălbatice și cele domestice.	În pădure. La mare. Armonia omului în sânul naturii.
Normele morale. Trăsături de caracter (bunătate, cinste, hărnicie, punctualitate, toleranță, milostenie).	Cum trebuie să ne comportăm? A fi om e lucru mare.
Eticheta comunicării. Eticheta.	Salutul. Formulele de salut. Respectă-te pe tine, ca să fii respectat de alții.

Linia de activitate (strategică)

În cadrul procesului de predare-învățare, elevii își vor dezvolta gândirea autonomă, reflexivă și critică în raport cu diversele mesaje receptate; conținuturile propuse au ca obiectiv cultivarea unei atitudini pozitive față de comunicare prin conștientizarea impactului limbajului asupra celorlalți și prin nevoia de a înțelege și de a folosi limbajul într-o manieră pozitivă, responsabilă din punct de vedere social. Elevii vor fi capabili să întocmească independent un plan de activitate, stabilindu-și căile lui de realizare. Însușesc și aplică strategiile de bază ale comunicării pe baza deprinderilor general-instructive, le aplică adecvat conform strategiilor de comunicare dialogată și monologată, își îmbogățesc vocabularul cu neologisme potrivite. Evaluează rezultatele, efectuează activități de gândire logică – analiză, comparare, generalizare, sinteză, modelare; argumentează gândurile exprimate.

Clasa a VI-a
(122 ore, 3,5 ore pe săptămână, disponibile – 9 ore)
Comunicarea
(20 de ore)

Nr. de ore	Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів/ Rezultatele prognozate ale activității de învățare și de cunoaștere a elevilor	Зміст навчального матеріалу/ Conținuturile învățării
4	Noțiuni despre comunicare	
	<ul style="list-style-type: none"> • consolidarea cunoștințelor despre text studiate în clasa a V-a; • cunoașterea deprinderilor integratoare; • dezvoltarea competențelor de comunicare; • aplicarea cunoștințelor despre situația de comunicare și componentele ei; • întrebuințarea optimă a deprinderilor de comunicare; • identificarea temei principale a exprimării; • formularea ideilor secundare cores-punzătoare ideilor principale; • selectarea și sistematizarea materialului pentru compunere; • structurarea corectă, coerentă, logică a ideilor comunicate într-un plan simplu; • realizarea diferenței dintre informația esențială și cea auxiliară; • întrebuințarea unui vocabular relevant; • utilizarea unor anumite elemente de relație între propoziții și fraze; • relatarea gândurilor într-o anumită consecutivitate; • consolidarea cunoștințelor despre stilurile studiate; • cunoașterea trăsăturilor caracteristice stilurilor; • identificarea termenilor științifici; • identificarea cuvintelor neologice; • întrebuințarea sinonimelor și a omonimelor cerute de context; • realizarea unei caracterizări; • respectarea cerințelor unei descrieri; • evitarea repetărilor inutile. 	<p>Actualizarea noțiunilor despre comunicare și despre componentele deprinderilor integratoare ca bază a formării cunoștințelor, capacităților și a îmbogățirii afectivității, motivațiilor și atitudinilor (înțelegerea după auz, lectura, vorbirea, scrierea).</p> <p>Noțiuni despre situația de comunicare și componentele ei (înterlocutorul și destinatarul comunicării).</p> <p>Tema și ideea principală în exprimare (aplicativ).</p> <p>Textul. Actualizarea noțiunilor despre text. Structura textului: introducerea, conținutul, încheierea. Sursele de bază pentru compunere, căile de selectare a materialului și sistematizarea acestuia (aplicativ). Planul simplu și dezvoltat al exprimării (aplicativ).</p> <p>Actualizarea noțiunilor despre stilurile funcționale ale limbii române. Noțiuni despre stil. Stilul artistic (sau beletristic). Stilul științific. Stilul publicistic. Stilul oficial-administrativ.</p> <p>Actualizarea noțiunilor despre tipurile comunicării. Particularitățile caracterizării unei persoane, alcătuirea descrierii unei încăperi, prezentarea tablourilor din natură. Realizarea diverselor tipuri de comunicare (narațiune, descriere, raționament).</p>

4	Înțelegerea după auz	
	<ul style="list-style-type: none"> • relatarea subiectului; • înțelegerea semnificației globale a mesajului oral; • reținerea conținutului unui text audiat; • reproducerea conținutului unui text; • stabilirea temei și a ideii centrale; • alcătuirea planului simplu; • structurarea conținutului prin evidențierea ideilor principale și secundare; • comentarea conținutului receptat; • participarea la schimbul de idei, opinii; • explicarea sensului cuvintelor prin sinonime. 	<p><i>Receptarea după auz</i> a unor texte și fragmente de texte literare (prevăzute de programa de literatură pentru clasa a 6-a), precum și a unor texte care aparțin și altor stiluri funcționale.</p>
4	Lectura	
	<ul style="list-style-type: none"> • citirea expresivă a textelor cu voce tare și în gând, conform normativelor stabilite de programă cu viteză suficientă, cu dicție bună în conformitate cu normele ortoepice; • identificarea componentelor textului; • înțelegerea în detaliu a conținutului textului citit; • integrarea noilor informații în sistemul propriu de cunoștințe; • aprecierea ideilor și a sentimentelor; • îmbogățirea imaginației și a gustului estetic; • manifestarea unei atitudini deschise față de textele scrise; • elaborarea unui schimb de opinii; • valorizarea importanței celor citite; • recunoașterea importanței lecturii pentru formarea personalității; • îmbogățirea vocabularului; • evidențierea rolului sinonimelor, antonimelor, omonimelor, paronimelor în text; • identificarea valorii expresive a arhaismelor, regionalismelor, neologismelor. 	<p><i>Citirea expresivă a textelor aparținând diferitelor stiluri funcționale.</i></p>
4	Vorbirea	
	<ul style="list-style-type: none"> • expunerea (amănunțită, selectivă) a textelor studiate, citite sau ascultate conform planului simplu sau dezvoltat, întocmit de sine stătător sau în mod colectiv; • alcătuirea unui dialog sau a unui monolog de anumite dimensiuni, conform situației de comunicare propuse; • utilizarea adecvată a formulilor de inițiere și încheiere a dialogului improvizat; • conștientizarea subiectului textului; • structurarea corectă, coerentă, logică a ideilor 	<p><i>Expunerea</i> (amănunțită, selectivă) după planul simplu și cel dezvoltat. Expunerea amănunțită a unor texte literare narative cu elemente de descriere a naturii și de raționament. Expunerea amănunțită a textelor aparținând stilului științific.</p> <p><i>Exprimarea dialogată și cea monologată</i> (conform situației de comunicare legată de impresiile personale, experiența de viață a elevilor).</p>

	<p>principale comunicate;</p> <ul style="list-style-type: none"> • comentarea titlului textului; • formularea ideilor principale și a celor secundare; • respectarea normelor limbii literare; • întrebuințarea mijloacelor expresive ale limbii; • respectarea normelor de conversație; • exprimarea opiniilor referitoare la tema discutată; • întrebuințarea unui vocabular elevat; • utilizarea eficientă a sinonimelor, antonimelor, omonime; • determinarea semnificațiilor cuvintelor; • evitarea repetărilor inutile; • utilizarea în context a diverselor tipuri de propoziții după scopul comunicării; • identificarea diferitelor sentimente (bucurie, tristețe, mirare, întrebare, îndemnare) dominante în text. 	
4	Scrierea	
	<ul style="list-style-type: none"> • expunerea (amănunțită și selectivă) a celor auzite și citite după planul simplu sau dezvoltat alcătuit de sine stătător; • clarificarea și ordonarea ideilor și sentimentelor; • formularea unor opinii, pe baza unor interpretări și experiențe personale; • respectarea cerințelor elementare față de scris (așezarea în pagină, alineatul, lizibilitatea celor scrise); • alcătuirea unor diverse tipuri de compuneri (prevăzute de programă); • sistematizarea materialului pentru exprimare în baza diverselor surse; • schițarea planului simplu; • întrebuințarea diferitelor modalități de exprimare; • exprimarea logică a gândurilor; • folosirea unui limbaj clar, corect, coerent, expresiv și bine organizat; • argumentarea temeinică a opiniilor; • formularea adecvată a concluziilor; • stabilirea relațiilor între fapte și fenomene; • alegerea unui vocabular potrivit; • valorificarea în contexte diferite a polisemiei și sinonimiei lexicală; • întrebuințarea sinonimelor neologice; • evitarea îmbinărilor pleonastice; • utilizarea variată a elementelor de relație între propoziții și fraze. 	<p>Alcătuirea textelor scrise (monologul, dialogul).</p> <p>Scrierea expunerilor (după un plan simplu sau dezvoltat). Expunerea amănunțită a textelor narative cu elemente de descriere (a încăperii, naturii) și de raționament pentru a trezi interesul față de conținutul lor.</p> <p>Scrierea compunerilor (după planul simplu).</p> <p>Compunerea de descriere a încăperii și a naturii.</p> <p>Compunerea narativă în baza celor văzute sau după un tablou.</p> <p>Compunerea-raționament despre faptele oamenilor în baza observațiilor și a impresiilor personale.</p> <p>Articol de ziar cu elemente de raționament despre faptele oamenilor.</p> <p>Actele oficiale. Anunțul.</p>

Limba (84 de ore)		
5	<ul style="list-style-type: none"> consolidarea cunoștințelor acumulate și a deprinderilor formate în clasa a V-a. 	<p><i>Actualizarea cunoștințelor acumulate în clasa a V-a.</i> Propoziția. Fraza. Semnele de punctuație. Fonetica. Lexicul.</p>
10	<ul style="list-style-type: none"> însușirea cunoștințelor referitoare la elementele vocabularului; stabilirea mijloacelor de îmbogățire a vocabularului; identificarea diferențelor dintre îmbinările stabile de cuvinte și cele libere; identificarea frazeologismelor; realizarea deosebirii între familia lexicală și câmpul lexical. delimitarea derivării de compunere și de conversiune; argumentarea ortografiei prefixelor și a sufixelor; diferențierea sinonimelor de antonime, a omonimelor de paronime; utilizarea surselor inepuizabile ale expresivității; îmbogățirea vocabularului; întrebuințarea corectă a diferitelor sensuri ale unui cuvânt; respectarea normelor de ortografie a omonimelor, omofonelor și omografelor; aplicarea cunoștințelor despre lexic și frazeologie în comunicarea orală și cea scrisă. cunoașterea mijloacelor externe de îmbogățire a vocabularului; cunoașterea sensului neologismelor din domeniul tehnic și științific și utilizarea lor adecvată în compuneri; conștientizarea importanței arhaismelor și regionalismelor; evitarea pleonasmului. 	<p><i>Lexicul și frazeologia</i> (actualizare). Noțiunea de vocabular. Vocabularul fundamental. Masa vocabularului. Mijloacele interne de îmbogățire a vocabularului.</p> <p>Derivarea. Compunerea. Conversiunea. (actualizare). Sufixele și valorile lor semantice. Familia lexicală (cuvinte derivate și compuse).</p> <p>Sinonimia și antonimia (actualizare). Serii sinonimice: sinonimele lexicale, sinonimele frazeologice și sinonimele lexico-frazeologice. Paronimele.</p> <p>Dinamica lexicului în timp și spațiu: arhaisme, neologisme, regionalisme (identificarea tipurilor). Pleonasmul. Câmpurile lexicale (actualizare).</p>
3	<ul style="list-style-type: none"> stabilirea importanței studierii morfologiei și ortografiei; cunoașterea părților de vorbire și clasificarea lor; delimitarea părților de vorbire flexibile de cele neflexibile; întrebuințarea adecvată a părților de vorbire în comunicarea orală și scrisă; aplicarea normelor ortografice. 	<p><i>Noțiuni de morfologie și ortografie.</i> Părțile de vorbire. Clasificarea părților de vorbire.</p>

5	<ul style="list-style-type: none"> • conștientizarea rolului articolului în limba română; • cunoașterea clasificării articolelor; • ortografierea formelor articolului; • folosirea adecvată a articolului posesiv (genitival). 	<p>Articolul. Articolul substantival hotărât și articolul nehotărât. Articolul posesiv (genitival). Articolul adjectival (demonstrativ).</p>
16	<ul style="list-style-type: none"> • cunoașterea caracteristicilor specifice substantivului; • formarea capacității de a diferenția substantivele de alte părți de vorbire; • stabilirea claselor de substantive; • ortografierea substantivelor și a locuțiunilor substantivale; • determinarea categoriilor gramaticale de gen, număr, caz, tipul declinării, articularea; • stabilirea funcțiilor sintactice ale substantivelor; • argumentarea căilor de formare ale substantivelor; • formarea capacității de diferențiere a substantivelor în cazul nominativ de substantivele în cazul acuzativ în context; • formarea capacității de a nu confunda substantivele în cazul genitiv cu substantivele în cazul dativ în propoziții; • respectarea intonației adecvate în enunțuri cu substantive în cazul vocativ; • utilizarea semnelor de punctuație necesare. • capacitatea de a deosebi substantivele derivate de cele compuse; • respectarea normelor de ortografiere ale substantivelor compuse; • recunoașterea și întrebuințarea corectă în diverse contexte a substantivului și a locuțiunilor substantivale; • identificarea conversiunii în diferite enunțuri; • utilizarea adecvată a valorilor expresive ale substantivului și ale locuțiunilor substantivale în comunicarea orală și cea scrisă; • analizarea morfologică a substantivului; 	<p>Substantivul. Substantive comune și proprii. Genul. Numărul. Articularea substantivelor cu articol (hotărât și nehotărât). Declinarea. Ortografia substantivelor. Numărul și cazul substantivelor (actualizare).</p> <p><i>Cazurile substantivului.</i> Cazul nominativ. Funcțiile sintactice: subiect și nume predicativ.</p> <p>Cazul acuzativ. Funcții sintactice: complement și atribut. Ortografia substantivelor în nominativ și acuzativ.</p> <p>Genitiv. Articolul genitival (posesiv). Acordul în gen și număr cu substantivul. Întrebuințarea corectă a substantivelor proprii cu forme de genitiv-dativ. Funcții sintactice: atribut substantival.</p> <p>Dativ. Funcții sintactice. Complement (fără indicarea tipului). Ortografia substantivelor în genitiv și dativ.</p> <p>Formele de vocativ. Punctuația vocativului.</p> <p>Substantivele defective de număr. Substantivele colective.</p> <p>Mijloacele de formare ale substantivelor: derivarea, compunerea, conversiunea.</p> <p>Locuțiuni substantivale. Funcțiile sintactice ale locuțiunilor substantivale.</p>
14	<ul style="list-style-type: none"> • stabilirea categoriilor gramaticale specifice adjectivului; • realizarea acordului adjectivului cu substantivul; • realizarea deosebirii între adjectiv și adverb; • cunoașterea funcțiilor sintactice ale adjectivului și ale locuțiunilor adjectivale; 	<p>Adjectivul. Adjectivele variabile și invariabile. Adjectivele formate cu prefixe și cu sufixe. Formele flexionare. Acordul adjectivului cu substantivul determinat. Articolul adjectival (sau demonstrativ). Rolul</p>

<p>16</p>	<ul style="list-style-type: none"> • identificarea adjectivelor la diverse grade de comparație; • identificarea adjectivelor fără grade de comparație; • respectarea topicii adjectivului în comunicare; • capacitatea de a deosebi adjectivul de locuțiunea adjectivală: • valorificare expresivității și stabilirea importanței adjectivului în comunicarea orală/scrisă; monologată/dialogată; • respectarea normelor ortografice ale adjectivelor compuse; • realizarea analizei morfologice a adjectivului. <ul style="list-style-type: none"> • cunoașterea tuturor tipurilor de pronume; • identificarea categoriilor gramaticale ale pronumelui (gen, număr, caz, persoană); • realizarea distincției dintre formele accentuate și cele neaccentuate; • respectarea ortografiei și a ortoepiei pronumelor; • diferențierea formelor cazuale și a funcțiilor sintactice; • realizarea delimitării între pronume și adjective pronominale; • încadrarea adecvată a pronumelor în comunicarea orală și cea scrisă, monologată și dialogată; • realizarea diferențierii între pronume și locuțiunea pronominală; • evidențierea valorilor stilistice și etice ale pronumelor și locuțiunilor pronominale în comunicarea orală și scrisă; • realizarea analizei morfologice a formelor pronominale; • utilizarea corectă și eficientă a diverselor forme pronominale în comunicare. 	<p>articolului adjectival. Gradele de comparație. Mijloacele expresive de redare a superlativului absolut. Adjective fără grade de comparație.</p> <p>Locuțiuni adjectivale. Topica adjectivului. Funcțiile sintactice ale adjectivului și ale locuțiunilor adjectivale: atributul adjectival și numele predicativ.</p> <p>Pronumele. Pronumele personal: persoana, numărul, genul. Formele accentuate și neaccentuate. Alte forme ale pronumelui personal: <i>dânsul, dânsa, dâșii, dânsele</i>. Formele și funcțiile sintactice ale pronumelui personal în nominativ, acuzativ, genitiv, dativ. <i>Pronumele personal de politețe</i> (sau de reverență). Formule de politețe (reverențioase, deosebit de respectuoase, ceremonioase), de adresare (limbaj familiar și solemn). <i>Pronumele reflexiv</i>. Formele accentuate și neaccentuate. Funcții sintactice <i>Pronumele posesiv și adjectivul pronominal posesiv</i>. Forme, cazuri și funcții sintactice. <i>Pronumele demonstrativ și adjectivul pronominal demonstrativ</i>. Forme, cazuri și funcții sintactice. <i>Pronumele de întărire / de accentuare și adjectivul pronominal de întărire / accentuare</i>. Forme, cazuri și funcții sintactice. <i>Pronumele nehotărât și adjectivul pronominal nehotărât</i>. Forme, cazuri și funcții sintactice. <i>Pronumele negativ și adjectivul pronominal negativ</i>. Forme, cazuri și funcții sintactice. <i>Pronumele relativ și adjectivul pronominal relativ</i>. Pronumele relativ compus. Acordul pronumelui relativ <i>care</i> în genitiv precedat de articolul genitival. Forme, cazuri și funcții sintactice. Locuțiunea pronominală. Funcțiile</p>
-----------	---	--

12	<ul style="list-style-type: none"> • identificarea valorii substantivale și a valorii adjectivale a numeralului; • stabilirea categoriilor și formele numeralelor; • realizarea deosebirii între numeral și alte părți de vorbire; • identificarea valorilor expresive ale numeralului; • cunoașterea funcțiilor sintactice ale numeralului; • întrebuițarea corectă și eficientă a numeralelor în comunicarea orală și scrisă; • ortografierea și pronunțarea numeralelor, conform normelor ortografice și ortoepice. 	<p>sintactice. Ortografia formelor pronominale în limba română (aplicativ).</p> <p>Numeralul. Numerales cardinale simple și compuse. Valorile morfologice și funcțiile sintactice. Numerales ordinale simple și compuse. Valorile morfologice și funcțiile sintactice. Numeralul colectiv. Forme. Numeralul fracționar. Forme. Numeralul multiplicativ. Numeralul distributiv. Numeralul adverbial.</p>
3	Sistematizarea și generalizarea cunoștințelor	

Repartizarea orelor:

comunicarea – 20 de ore, limba – 84 de ore;
lucrări de control – 9 ore; disponibile – 9 ore.

Linia socioculturală

Tematică orientativă	Aspect aplicativ
Strămoșii noștri. Cinstirea memoriei strămoșilor. Legătura dintre generații.	Care dintre oamenii mari ai neamului nostru sunt cunoscuți și slăviți? Ce evenimente istorice v-au captivat? Ștefan cel Mare – exponent de frunte al neamului. Chipul domnitorului în literatură și istorie.
Arborele genealogic.	Cunoști ce e oare arborele genealogic?
Cartea – izvorul nesecat al cunoștințelor. Biblioteca și cartea în viața omului.	Ai carte, ai parte. Cine știe carte are patru ochi. Oare internetul poate înlocui cartea?
Școala – o treaptă importantă a vieții. Eu și prietenii mei. Relațiile dintre învățători și elevi.	Prietenul bun la nevoie se cunoaște. Învățătorul – una dintre cele mai nobile profesii.
Frumosul în natură.	
Frumusețea naturii ținutului natal.	Frumusețea naturii Ucrainei. Munții, mările, lacurile și râurile. Fauna și flora.

<p>Sărbători și obiceiuri de primăvară, vară, toamnă, iarnă.</p> <p>Cultura materială. Interiorul casei. Obiecte de trai și obiecte de arte.</p> <p>Arta. Sculptura în lemn. Pictura de icoane.</p> <p>Diversitatea vestimentarului național.</p> <p>Normele morale ale relațiilor dintre oameni în societate.</p> <p>Pâinea – izvorul vieții.</p> <p>Din lumea celor care nu cuvântă... Frații noștri mai mici.</p>	<p>Anotimpurile anului – simbol al frumuseții irepetabile. Răsăritul și apusul soarelui. Frunzele și florile în viața românilor.</p> <p>Datinile populare.</p> <p>Cultura materială. Însemnătatea obiectelor de artă.</p> <p>Modele de biserici, icoane, case, mori de vânt etc.</p> <p>Frumusețea și semnificațiile – o punte de legătură între generații.</p> <p>Dacă vrei să fii stimat, stimează. Comportă-te cu oamenii așa, cum ai dori să se comporte ei cu tine! Bine faci, bine găsești!</p> <p>Sfântă este fața pâinii. Nu arunca pâinea, căci o fărâmitură poate salva viața cuiva...</p> <p>Păsările și animalele în viața omului. Ai îngrijit de un animal? Ai salvat vreo pasăre?</p>
--	---

Linia de activitate (strategică)

Elevii își însușesc în mod conștient conținuturile didactice propuse și își formează deprinderile general-instructive prevăzute de conținuturile programei clasei a VI-a, atât la comunicare, cât și la limbă (o atenție deosebită se acordă părților de vorbire, în special flexiunii nominale). Se va urmări formarea și dezvoltarea competențelor elevilor referitoare la capacitatea de a înțelege limba ca factor important al păstrării valorilor comunității, ca izvor de dezvoltare individuală și spirituală. Se vor respecta normele comunicării orale și scrise, standardele adoptate. Vor fi stabilite căile de colaborare cu ceilalți colegi pentru a realiza diverse situații de comunicare orală dialogată. O atenție deosebită se va acorda analizei, generalizării, concretizării, modelării și argumentării tezelor expuse. Însușirea elementelor de limba română conduce spre îmbogățirea cunoștințelor, spre respectarea normelor limbii literare, spre elaborarea unui stil individual, însoțit de corectitudinea ortografică, punctuațională și de pronunțarea corectă a mesajelor exprimate.

Clasa a VII-a
(87 de ore, 2,5 ore pe săptămână, disponibile – 4 ore)
Comunicarea (20 de ore)

Nr. de ore	Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів/ Rezultatele prognozate ale activității de învățare și de cunoaștere a elevilor	Зміст навчального матеріалу/ Conținuturile învățării
4	Noțiuni despre comunicare	
	<ul style="list-style-type: none"> • actualizarea cunoștințelor despre text, stiluri și tipuri de comunicare; • stabilirea unor legături între informațiile receptate și cele cunoscute; • utilizarea în comunicare a unor elemente ale stilului publicistic; • evidențierea elementelor esențiale ale comunicării individuale; • alcătuirea planului de idei al exprimării individuale; • recunoașterea tipurilor de lectură; • respectarea principiilor de alcătuire a unei descrieri; • întocmirea planului simplu și al planului dezvoltat al comunicării; • participarea activă la diferite situații de comunicare; • utilizarea unor mijloace lingvistice corespunzătoare temei și stilului; • exprimarea corectă, conform normelor limbii literare; • exprimarea clară și concisă în procesul comunicării /cu referire la orice subiect studiat; • exprimarea unor atitudini și formularea unor argumente în raport cu problema studiată; 	<p><i>Actualizarea noțiunilor despre text și tipurile comunicării.</i> Noțiuni despre <i>stilul publicistic</i>. Planul dezvoltat al exprimării individuale (aplicativ). Tipuri de lectură: <i>de familiarizare, instructivă, selectivă</i> (aplicativ).</p> <p><i>Actualizarea noțiunilor despre tipurile comunicării.</i> Particularitățile <i>descrierii</i> înfățișării omului și ale descrierii omului în <i>procesul activității</i>, precum și a <i>raționamentului</i> cu caracter de discuție.</p>
4	Înțelegerea după auz	
	<ul style="list-style-type: none"> • înțelegerea sensului general al mesajelor audiate; • formarea capacității de a asculta; • reținerea succesiunii evenimentelor din textul audiat; • identificarea temei, ideii și a părților componente ale textului; • stabilirea deosebirii dintre textele literare și 	<p><i>Receptarea după auz</i> și înțelegerea unor texte și fragmente de texte (prevăzute de programa la literatură pentru clasa a VII-a), la fel și a unor texte nonliterare.</p>

	<p>cele nonliterare;</p> <ul style="list-style-type: none"> • identificarea termenilor-cheie din text; • precizarea sensului lexical al cuvintelor în context; • explicarea semnificației și rolului frazeologismelor; • alcătuirea planului simplu de idei și reproducerea textului receptat; • evidențierea modalităților de exprimare în text; • exprimarea și argumentarea opiniei proprii referitoare la mesajele receptate; 	
4	Lectura	
	<ul style="list-style-type: none"> • citirea expresivă a textelor, cu voce tare și în gând, conform normativelor stabilite de programă; în conformitate cu normele ortoepice și de intonație; • exprimarea unor opinii despre conținutul textului ce urmează a fi studiat, pornind de la titlu, autor; • formularea temei și a ideii textului; • aranjarea într-o succesiune logică a ideilor principale, conform momentelor subiectului operei literare; • deducerea unor elemente ale mesajului poetic în textele citite: emoții, sentimente, stări afective, gânduri și idei; • modelarea intonației în funcție de sentimentele și emoțiile exprimate în text; • exprimarea corectă, conform indicilor semantici ai textului; • indicarea timpului și spațiului acțiunii; • respectarea în orice text a normelor limbii literare; • formularea unor observații, comentarii, aprecieri în textele citite; 	<p>Citirea expresivă a textelor din diferite stiluri funcționale.</p>
4	Vorbirea	
	<ul style="list-style-type: none"> • redarea (<i>amănunțită, selectivă</i>) a unor texte studiate, ascultate sau citite după planul simplu și cel dezvoltat întocmit de sine stătător; • respectarea în orice text a normelor limbii literare; • emiterea unor mesaje orale coerente simple în dialoguri și monologuri; • elaborarea unor discursuri orale, scurte pe baza unui plan de idei pe teme cotidiene sau literare; • construirea unor propoziții și fraze corecte 	<p>Expunerea (amănunțită, selectivă) după planul simplu și cel dezvoltat a unor texte literare narative cu elemente de descriere a naturii și de raționament. Expunerea amănunțită a textelor de stil publicistic.</p> <p>Exprimarea dialogată și cea monologată conform situației de comunicare legată de caracterizarea oamenilor (cu caracter polemic).</p>

	<p>(din punct de vedere gramatical) și utilizarea lor într-un context;</p> <ul style="list-style-type: none"> • respectarea normelor limbii literare și a regulilor de conversație; • Elaborarea unor scurte texte funcționale și argumentate; • utilizarea mijloacelor expresive ale limbii; • accentuarea corectă a cuvintelor; • cercetarea obiectelor, fenomenelor, situațiilor; • exprimarea și argumentarea opiniilor; • perfecționarea exprimării; 	
4	Scrierea	
	<ul style="list-style-type: none"> • expunerea (<i>amănunțită, concisă</i>) precisă a mesajelor auzite, văzute și citite; • alcătuirea unor scurte texte funcționale și argumentate; • întrebuițarea adecvată a mijloacelor lexicale și stilistice; • expunerea amănunțită a textele narative cu elemente de descriere și de raționament, • selectarea esențialului dintr-un text; • exprimarea concisă și clară; • alcătuirea unor diferite tipuri de compuneri (prevăzute de programă) după planul simplu sau dezvoltat întocmit de sine stătător; • alegerea stilul potrivit exprimării (științific, publicistic, artistic, oficial-administrativ); • utilizarea unor diferite modalități de exprimare (inclusiv <i>descrierea</i> mediului înconjurător); • alcătuirea unei compuneri-raționament cu caracter polemic; • înlănțuirea logică a gândurile exprimate; • utilizarea corectă și nuanțată a neologismelor, unităților frazeologice, categoriilor semantice învățate; • formularea și argumentarea unor opinii referitoare la conținutul tematic al textelor scrise; • respectarea normelor morfo-sintactice în propoziții și fraze, a normele ortografice și de punctuație; • întrebuițarea unor părți de vorbire și figuri de stil cunoscute; • alegerea stilului și a mijloacelor lingvistice potrivite în dependență de cele scrise; • perfecționarea textelor scrise; 	<p>Alcătuirea textelor scrise (<i>monolog, dialog</i>).</p> <p>Scrierea expunerilor. Expunerea amănunțită și concisă a textelor narative cu elemente de descriere și de raționament.</p> <p>Scrierea compunerilor (după planul simplu și desfășurat).</p> <p>Compunere-descriere a mediului înconjurător (după observație și din experiență).</p> <p>Compunere-raționament cu caracter de discuție.</p> <p>Compunere narativă după un subiect dat.</p> <p>Articol de ziar cu caracter polemic.</p> <p>Acte oficiale. Procura.</p>

Limba (57 de ore)		
2	<ul style="list-style-type: none"> • actualizarea cunoștințelor despre categoriile gramaticale ale părților de vorbire (sfera numelui); • folosirea adecvată a cuvintelor și a valorilor lor expresive în diferite contexte; 	<p>Recapitularea categoriilor gramaticale ale părților de vorbire (articolul; sfera numelui: substantivul, adjectivul, pronumele, numeralul), studiate în clasa a VI-a.</p> <p>Limba – fenomen social în continuă dezvoltare (actualizare).</p> <p>Originea cuvintelor românești.</p> <p>Cuvinte de uz general. Valori stilistice ale expresiilor idiomatice. Îmbinarea de cuvinte, propoziția, fraza. Punctuația.</p> <p>Lexicul și frazeologia. Actualizarea cunoștințelor.</p> <p><i>Schimbarea valorii gramaticale</i> (conversiunea).</p> <p>Adjective provenite din verbe la participiu; substantive provenite din alte părți de vorbire.</p> <p>Familia lexicală (cuvinte obținute prin schimbarea valorii gramaticale).</p> <p>Dicționarele limbii române.</p>
2	<ul style="list-style-type: none"> • respectarea normelor ortografice, ortoepice și de punctuație; 	
4	<ul style="list-style-type: none"> • definirea lexicului și a frazeologiei; • indicarea tipurilor de dicționare; • însușirea cunoștințelor referitoare la conversiune; • folosirea, după necesitate, a tuturor tipurilor de dicționare; • explicarea utilizării corecte a cuvintelor derivate, compuse sau formate prin schimbarea valorii gramaticale; utilizarea lor în enunțuri; • întrebuițarea adecvată a valorii stilistice a acestor cuvinte în diferite contexte; 	
27	<ul style="list-style-type: none"> • identificarea categoriilor gramaticale ale verbului (mod, timp, diateză, număr, persoană); • identificarea verbelor predicative, nepredicative; auxiliare, copulative în cadrul diferitelor tipuri de texte; • conjugarea verbelor la toate modurile și timpurile; • identificarea verbelor în enunț, indicând categoriile și trăsăturile lor gramaticale; • folosirea formelor verbale corecte în diferite situații de comunicare; • identificarea locuțiunilor verbale; • stabilirea funcțiilor sintactice ale verbului și ale locuțiunilor verbale; • înțelegerea valorilor stilistice și expresive ale verbelor și ale locuțiunilor verbale; întrebuițarea lor adecvată în comunicarea orală și cea scrisă, în exprimarea monologată și cea dialogată; • identificarea verbelor tranzitive și intransitive; personale, unipersonale, impersonale în diferite tipuri de texte; • pronunțarea și scrierea corectă a diverselor categorii de verbe conform normelor ortoepice și ortografice; • alcătuirea unor propoziții cu verbe la timpurile și modurile însușite; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • întrebuințarea în comunicarea orală și scrisă, în exprimarea dialogată și monologată a valorilor stilistice și expresive ale verbelor și ale locuțiunilor verbale; • identificarea diferitelor categorii de adverbe în baza textului; • identificarea verbelor provenite din diferite părți de vorbire; 	<p><i>personale, unipersonale și verbele impersonale. Verbe tranzitive și intransitive.</i></p> <p>Diatezele: <i>activă, pasivă</i> (complementul de agent, aplicativ), <i>reflexivă</i>.</p> <p>Locuțiunea verbală. Funcțiile sintactice ale verbului și ale locuțiunii verbale. Valoarea stilistică a verbelor și a locuțiunilor verbale.</p>
9	<ul style="list-style-type: none"> • identificarea gradelor de comparație ale adverbelor și utilizarea corectă a acestor forme în comunicarea curentă; • întrebuințarea adecvată a categoriilor de adverbe la diferite grade de comparație în cadrul propoziției la locul potrivit; • identificarea locuțiunilor adverbiale și a funcțiilor lor sintactice; • stabilirea aspectelor stilistice și expresive ale adverbelor și locuțiunilor adverbiale în comunicarea orală și cea scrisă, în exprimarea dialogată și cea monologată; 	<p>Adverbul (actualizare). Felurile adverbelor. Adverbe provenite din diferite părți de vorbire. Adverbe interogative, relative și nehotărâte. Formarea adverbelor. Gradele de comparație.</p> <p>Locuțiunea adverbială. Adverbe predicative și locuțiunile adverbiale predicative. Funcțiile sintactice ale adverbului și locuțiunilor adverbiale (<i>aplicativ</i>) (<i>complement circumstanțial de loc, de timp, de mod; atribut adverbial</i>). Valoarea stilistică a adverbelor.</p>
4	<ul style="list-style-type: none"> • determinarea categoriilor de prepoziții pe baza textului; • deosebirea prepozițiilor simple de cele compuse; • însușirea regimului cazual al prepozițiilor; • recunoașterea locuțiunilor prepoziționale și diferențierea lor în raport cu alte tipuri de locuțiuni; • întrebuințarea la locul potrivit a prepozițiilor și locuțiunilor prepoziționale în comunicarea orală și cea scrisă; 	<p>Prepoziția. Felul prepozițiilor. Regimul cazual: rolul prepoziției în exprimarea acuzativului. Locuțiunea prepozițională.</p>
4	<ul style="list-style-type: none"> • deosebirea tipurilor de conjuncții; • identificarea locuțiunilor conjuncționale; • întrebuințarea conjuncțiilor și a locuțiunilor conjuncționale la locul potrivit în diferite contexte de comunicare orală și scrisă; • respectarea normelor ortografice și ortoepice; 	<p>Conjuncția. Felul conjuncțiilor. Conjuncțiile coordonatoare și conjuncțiile subordonatoare.</p> <p>Locuțiunile conjuncționale: coordonatoare și subordonatoare.</p>
3	<ul style="list-style-type: none"> • cunoașterea și diferențierea tipurilor de interjecții; • pronunțarea și scrierea corectă a interjecțiilor conform normelor ortoepice și ortografice; • utilizarea adecvată a valorilor stilistice și expresive ale interjecției în diferite contexte orale și scrise, în exprimarea dialogată și cea monologată. 	<p>Interjecția. Tipurile de interjecții. Cuvintele onomatopice. Interjecții predicative. Interjecții de adresare. Rolul interjecției în comunicare.</p>
2	Sistematizarea și generalizarea cunoștințelor.	

Repartizarea orelor

Comunicarea – 20 de ore; limba – 57 de ore;
lucrări de control – 6 ore; disponibile – 4 ore.

Linia socioculturală

Tematică orientativă	Aspect aplicativ
Istoria satului (orașului).	Satul meu – parte componentă a poporului și a Ucrainei.
Limba – Patria mea. Neamul. Rudele. Familia.	Tezaurul spiritual al poporului. Relațiile dintre copii și părinți.
Ziua mea de muncă. Ziua mea de odihnă. Pasiunile mele.	Știi să muncești și să te odihnești?
Tradiții și sărbători în Ucraina.	Obiceiuri populare
Bugetul familiei	Cum gestionăm bugetul familiei?
Frumusețea și măreția omului.	Ce semnifică frumusețea exterioară a omului? Ce semnifică frumusețea interioară a omului?
Cultura relațiilor dintre oameni.	Relațiile dintre colegii de clasă, dintre profesori și elevi.
Alegerea profesiei.	Nu locul înfrumusețează omul, ci omul înfrumusețează locul.
Ocrotirea mediului înconjurător.	Cum trebuie să procedăm pentru a ocroti natura? Cultura ecologică a omului. În natură nu există timp urât. În fiecare frunză, în fiecare floare este o parte din tine.

Linia de activitate (strategică)

În cadrul procesului de predare-învățare, elevii își vor dezvolta gândirea autonomă, reflexivă și critică în raport cu diversele mesaje receptate; conținuturile propuse au ca obiectiv cultivarea unei atitudini pozitive față de comunicare prin conștientizarea impactului limbajului asupra celorlalți și prin nevoia de a înțelege și de a folosi limbajul într-o manieră pozitivă, responsabilă din punct de vedere social. Elevii își însușesc în mod conștient conținuturile didactice propuse și își formează deprinderile general-instructive prevăzute de conținuturile programei clasei a VII-a, atât la comunicare, cât și la limbă (o atenție deosebită se acordă părților de vorbire, în special flexiunii verbale). Elevii își vor sistematiza deprinderile general-instructive și le vor aplica adecvat, conform strategiilor de comunicare dialogată și monologată; își vor îmbogăți vocabularul cu neologisme, vor contribui la rezolvarea unor situații-problemă; vor fi capabili să se autoevalueze, să formuleze opinii referitoare la conținutul tematic al textelor scrise și să le argumenteze; vor respecta normele morfo-sintactice în propoziții și fraze, normele ortografice și cele de punctuație; își vor exprima opinia asupra ideilor formulate de colegi, întrebându-i argumente, teze, contraargumente, precum și analiza, comparația ș.a.

Clasa a VIII-a
(70 de ore, 2 ore pe săptămână, disponibile – 2 ore)
Comunicarea (14 ore)

Nr. de ore	Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів/ Rezultatele prognozate ale activității de învățare și de cunoaștere a elevilor	Зміст навчального матеріалу/ Conținuturile învățării
2	Noțiuni despre comunicare	
	<ul style="list-style-type: none"> • consolidarea cunoștințelor despre comunicare, text, stiluri și tipuri de comunicare; • identificarea și folosirea adecvată a tipurilor înțelegerii după auz; • întrebuițarea adecvată a particularităților de alcătuire a descrierii; • prezentarea în ansamblu a descrierii localității, monumentelor istorice și culturale. 	<p>Actualizarea noțiunilor despre comunicare, conversație, text, stiluri și tipuri de comunicare.</p> <p>Tipurile de înțelegere după auz: globală, detaliată și critică (aplicativ) Particularitățile alcătuirii descrierii localității, a monumentelor istorice și culturale.</p>
3	Înțelegerea după auz	
	<ul style="list-style-type: none"> • receptarea corectă a mesajului (povestire, informație, lecție); • înțelegerea semnificației globale a mesajului ascultat; • receptarea și fixarea în scris a unui mesaj; • înțelegerea textelor literare și nonliterare; • exprimarea opiniei, a acordului sau dezacordului referitor la informația receptată pe cale auditivă; 	<p>Receptarea după auz (globală, detaliată și critică) și înțelegerea auz (instructivă, de familiarizare, selectivă) a textelor literare de diferite stiluri, tipuri și genuri și a textelor nonliterare.</p>
3	Lectura	
	<ul style="list-style-type: none"> • citirea expresivă a unor texte de diferite stiluri, tipuri și genuri cu voce și în gând, corect, conștient, cursiv, expresiv, cu viteză suficientă; • împărțirea textului în fragmente logice și alcătuirea planului de idei; • îmbinarea în text a modalităților de exprimare (narațiune, descriere, dialog, monolog); • identificarea și explicarea mijloacelor expresiv-verbale ale limbii; • dezvoltarea priceperii de a utiliza corect mijloacele artistice în expresivitatea verbală în reproducerea gândurilor și sentimentelor exprimate în diferite texte; • conștientizarea și argumentarea valorilor etice, generale ale textului; • aprecierea corectă a mesajelor citite și formularea unor opinii referitoare la ele; 	<p>Citirea expresivă a textelor de diferite tipuri, stiluri, genuri și a textelor nonliterare.</p>
2	Vorbirea	
	<ul style="list-style-type: none"> • expunerea (amănunțită, concisă sau selectivă) a unor texte ascultate sau citite după planul simplu și cel dezvoltat întocmit de sine stătător; 	<p>Expunerea (amănunțită, concisă, selectivă) după planul dezvoltat, a unor texte literare narative cu elemente de</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • alcătuirea unui dialog sau a unui monolog conform situației de comunicare; • întrebuințarea unor replici de inițiere, menținere și încheiere a dialogului; • respectarea normelor de conversație și a normelor limbii literare; • exprimarea opiniilor proprii; • participarea activă la situații de comunicare dialogate; • exprimarea acordului sau a dezacordului, demonstrând toleranță față de opinii diferite; • îmbogățirea vocabularului, perfecționându-și exprimarea monologată și dialogată. 	<p>descriere a localității. Expunerea concisă a textelor care țin de stilul științific și stilul publicistic.</p> <p>Exprimarea dialogată și cea monologată conform situației de comunicare propusă.</p>
4	Scrierea	
	<ul style="list-style-type: none"> • expunerea (amănunțită, concisă sau selectivă) a conținutului celor auzite, văzute sau citite după planul simplu sau dezvoltat alcătuite de sine stătător; • folosirea adecvată a mijloacelor lexicale și stilistice; • respectarea normelor limbii literare; • alcătuirea unor compuneri (prevăzute de programă); • formularea unor idei; <ul style="list-style-type: none"> • alegerea stilului potrivit exprimării; • întrebuințarea diferitelor modalități de exprimare (inclusiv descrierea localității, a monumentelor istorice și culturale); • utilizarea adecvată a mijloacelor expresive ale limbii și valoarea expresivă a mijloacelor artistice; • întrebuințarea adecvată a citatelor; • folosirea corectă a semnelor de punctuație; • utilizarea diferitelor categorii lexico-semantice în comunicarea scrisă; • perfecționarea textelor scrise; <ul style="list-style-type: none"> • alcătuirea procesului-verbal, alegerea mijloacelor lingvistice potrivite în dependență de conținut și stil; 	<p>Alcătuirea textelor scrise (monolog, dialog).</p> <p>Scrierea expunerilor. Expunerea amănunțită, selectivă și concisă a textelor narative cu elemente de descriere a localității, a monumentelor istorice și culturale. Expunerea concisă a textelor de stil științific și publicistic (inclusiv a emisiunilor de televiziune și radio);</p> <p>Scrierea compunerilor (după planul dezvoltat) cu introducere, cuprins și încheiere.</p> <p>Compunere-descriere a localității (străzii, satului, orașului), a monumentelor istorice și culturale în baza observațiilor și impresiilor personale și după tablou;</p> <p>Compunere-raționament pe teme moral- etice (în stilul publicistic).</p> <p>Compunere narativă după cele audiate (cu elementele de început, cuprins sau încheiere date).</p> <p>Însemnări tematice ca mijloc de însușire a celor auzite și citite.</p> <p>Acte oficiale. Procesul-verbal.</p>

Limba (49 de ore)		
2	<ul style="list-style-type: none"> consolidarea cunoștințelor și deprinderilor referitoare la fonetică și ortografie; consolidarea cunoștințelor despre părțile de vorbire și ortografia lor; ortografierea părților de vorbire; 	<p>Actualizarea cunoștințelor (din clasele V-VII).</p> <p>Fonetica și ortografia (aplicativ). Morfologia (actualizare). Părțile de vorbire flexibile. Părțile de vorbire neflexibile. Ortografia părților de vorbire (aplicativ).</p>
4	<ul style="list-style-type: none"> consolidarea cunoștințelor despre lexic; cunoașterea regulilor de întrebuințare corectă a limbii (normele academice); aplicarea regulilor de întrebuințare corectă a limbii în diverse situații de comunicare; cunoașterea originii dubletelor etimologice; întrebuințarea corectă a dubletelor etimologice; conștientizarea diferențelor dintre cuvintele moștenite și cuvintele împrumutate; identificarea și aplicarea mijloacelor de îmbogățire a vocabularului; consolidarea cunoștințelor despre familia de cuvinte; identificarea unităților frazeologice și a sinonimelor lor; explicarea sensului clișeele internaționale; utilizarea cunoștințelor despre lexic și frazeologie în comunicarea orală și cea scrisă; 	<p>Lexicul și frazeologia Caracterul latin al limbii române. Limba literară, limba populară, limba vorbită, limba scrisă. și clișeele internaționale.</p>
6	<ul style="list-style-type: none"> consolidarea cunoștințelor despre sintaxă; identificarea relațiilor sintactice în propoziție; identificarea mijloacele de realizare a relațiilor sintactice în propoziție; identificarea și întrebuințarea corectă a cuvintelor și construcțiilor incidente și a semnelor de punctuație; întrebuințarea corectă a semnele de punctuație la vorbirea directă și indirectă; întrebuințarea corectă a semnelor de punctuație la adresare și dialog; identificarea anacolutului și a elipsei; clasificarea corectă a propozițiilor după înțeles, după scopul comunicării, aspect și structură; 	<p>Noțiuni de sintaxă (actualizare). Relațiile sintactice în propoziție (interdependență, coordonare, subordonare). Mijloacele de realizare a relațiilor sintactice în propoziție (flexiunea, juxtapunerea, joncțiunea, topica, intonația, pauza). Cuvintele și construcțiile incidente. Punctuația lor. Vorbirea directă și vorbirea indirectă. Adresarea. Semnele de punctuație. Dialogul. Linia de dialog. Anacolutul și elipsa.</p>
2	<ul style="list-style-type: none"> identificarea părților de propoziție; alcătuirea propozițiilor de diferite tipuri; 	<p>Sintaxa propoziției. Clasificarea propozițiilor după înțeles, după scopul comunicării, aspect și structură.</p>
8	<ul style="list-style-type: none"> identificarea predicatului în propoziție; determinarea părților de vorbire prin care sunt exprimate predicatul verbal și cel nominal; 	<p>Predicatul. Predicatul verbal exprimat numai prin verbe la moduri personale. Predicatul nominal. Valorile</p>

7	<ul style="list-style-type: none"> • observarea diferențelor dintre predicatul verbal și cel nominal; • identificarea valorilor gramaticale ale verbului <i>a fi</i>; • alcătuirea unor propoziții, fraze, texte, în conformitate cu normele limbii literare; • stabilirea subiectului propoziției; • sesizarea diferențelor între subiectul simplu și multiplu; • sesizarea diferențelor între subiectul subînțeles și inclus; • identificarea propozițiilor cu subiect nedeterminat; • stabilirea părților de vorbire prin care se exprimă subiectul; • identificarea propozițiilor fără subiect; • realizarea acordului dintre predicat și subiectul (logic și prin atracție); • alcătuirea unor propoziții de diferite tipuri, întrebându-se și ortografiind corect subiectul; 	<p>gramaticale ale verbului <i>a fi</i>. Numele predicativ simplu și multiplu.</p> <p>Subiectul. Subiectul exprimat (simplu și multiplu). Subiectul neexprimat (subînțeles și inclus). Subiectul nedeterminat. Părțile de vorbire prin care se exprimă subiectul. Subiectul unor verbe personale folosite ca impersonale. Propoziții fără subiect. Acordul predicatului cu subiectul (acordul logic și acordul prin atracție).</p>
7	<ul style="list-style-type: none"> • identificarea diferitelor categorii de atribute; • realizarea acordului între atribut și partea de vorbire pe care o determină; • stabilirea părților de vorbire prin care se exprimă atributul; • construirea unor propoziții cu atribute acordate și cu atribute neacordate; • întrebându-se corespunzătoare a valorilor stilistice și expresive ale atributului în comunicarea orală și cea scrisă și în exprimarea dialogată și cea monologată; 	<p>Atributul. Elementele regente ale atributului. <i>Atributul adjectival</i> (exprimat prin adjectiv propriu-zis, adjective provenite din verbe la participiu). <i>Atributul substantival</i>. Atributul substantival genitival, atributul substantival prepozițional, apozițional și în dativ fără prepoziție. <i>Atributul pronominal</i> genitival, prepozițional, apozițional și în dativ fără prepoziție (dativul posesiv). Atributul verbal. Atributul adverbial. Atributul interjecțional.</p>
12	<ul style="list-style-type: none"> • identificarea tipurilor de complemente; • identificarea complementelor în cadrul propoziției; • determinarea părților de vorbire prin care sunt exprimate complementele; • alcătuirea unor propoziții cu toate tipurile de complemente; • respectarea topicii și a normelor ortografice; • întrebându-se corespunzătoare a valorilor stilistice și expresive ale complementelor în exprimarea dialogată și cea monologată și în toate tipurile de comunicare. 	<p>Complementul. Elemente regente ale complementului (numai verbul).</p> <p><i>Complementele necircumstanțiale.</i> Complementul direct. Complementul indirect.</p> <p><i>Complementele circumstanțiale</i> de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop, condițional, concesiv, consecutiv. Părțile de vorbire prin care se exprimă.</p>
1	Sistematizarea și generalizarea cunoștințelor	

Repartizarea orelor:

Comunicarea – 14 de ore; limba – 49 de ore;
lucrări de control – 5 ore; disponibile – 2 ore

Linia socioculturală

Tematică orientativă	Aspect aplicativ
Limba – cel mai important mijloc de cunoaștere, de comunicare.	Limba mea – comoara mea.
Valorile spirituale.	Iubește ceea ce este al tău, dar respectă și prețuiește în același timp și obiceiurile altui popor.
Monumentele de arhitectură ale ținutului natal. Concepția despre lume a poporului nostru.	Ținutul meu – spațiu de comori spirituale. Credința. Religia
Sărbătorile populare și obiceiurile referitoare la acestea. Vechile sărbători de la țară.	Ce cunosc tinerii contemporani despre șezători? Credințele populare. Mitologia.
Frumusețea exterioară și frumusețea interioară a omului.	Cum le înțeleg din punctul meu de vedere? Ce se spune în înțelepciunea timpurilor despre ele?
Ocrotirea naturii. Lumea faunei și lumea florei.	Starea ecologică în Ucraina.
Cultura materială a poporului nostru.	Respectul față de toate profesiile.
Normele morale. Locul și rolul meu în societate.	Normele morale. Care este rolul meu în societate?
Componenta materială a societății moderne	De ce este importantă educația financiară în societatea modernă?

Linia de activitate (strategică)

Elevii își vor dezvolta gândirea autonomă, reflexivă și critică în raport cu diversele mesaje receptate. Conținuturile propuse au ca obiectiv cultivarea unei atitudini pozitive față de comunicare prin conștientizarea impactului limbajului asupra celorlalți și prin nevoia de a înțelege și de a folosi limbajul într-o manieră pozitivă, responsabilă din punct de vedere social. Elevii își însușesc în mod conștient conținuturile didactice propuse și își formează deprinderile general-instructive prevăzute de conținuturile programei clasei a VIII-a. Elevii își vor sistematiza deprinderile general-instructive și le vor aplica adecvat, conform strategiilor de comunicare dialogată și monologată; vor contribui la rezolvarea unor situații-problemă; vor fi capabili să se autoevalueze, să formuleze opinii referitoare la conținutul tematic al textelor scrise și să le argumenteze; vor respecta normele morfo-sintactice în propoziții și fraze, normele ortografice și cele de punctuație; își vor exprima opinia asupra ideilor formulate de colegi, întrebându-i argumente, teze, contraargumente, precum și analiza, comparația ș.a. În activitatea de cunoaștere elevii vor fi capabili să respecte strategiile de bază ale comunicării, vor colabora eficient atât în timpul activității școlare, cât și în activitatea extrașcolară; vor stabili de sine stătător scopul activității lor cognitive și se vor asigura că au atins scopurile propuse. Un important demers îl constituie permanenta îmbogățire a vocabularului.

Clasa a IX-a
(70 de ore, 2 ore pe săptămână, disponibile – 2 ore)
Comunicarea (15 ore)

Nr. de ore	Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів/ Rezultatele prognozate ale activității de învățare și de cunoaștere a elevilor	Зміст навчального матеріалу/ Conținuturile învățării
Noțiuni despre comunicare		
1	<ul style="list-style-type: none"> • generalizarea cunoștințelor despre comunicare, conversație, text, stiluri funcționale ale limbii și tipuri de comunicare; • formarea capacității de a deosebi tipurile de comunicare; • recunoașterea varietății tipurilor de lectură și a înțelegerii după auz. 	<p>Tipurile de comunicare. (înțelegerea după auz, lectura, vorbirea, scrierea). Tipurile de lectură și de înțelegere după auz. Actualizare noțiunilor despre comunicare, conversație, text, stiluri funcționale ale limbii și tipuri de comunicare. Mijloacele de comunicare (verbale și nonverbale).</p>
Înțelegerea după auz		
3	<ul style="list-style-type: none"> • formarea capacității de a asculta cu atenție și de a înțelege conținutul; • formarea capacității de a se orienta în conținutul celor audiate; • alcătuirea planului simplu de idei; • alcătuirea tezele celor auzite; • întrebuintarea cunoștințelor teoretice despre lexic, morfologie, sintaxă, stilistică, ortografie, ortoepie; • formarea deprinderilor și priceperilor practice de utilizare a noțiunilor de limbă în diferite contexte; 	<p>Receptarea după auz. (globală, detaliată și critică) și înțelegerea (instrumentală, de familiarizare, selectivă) a textelor de diferite stiluri, tipuri, genuri și a celor nonliterare.</p>
Lectura		
2	<ul style="list-style-type: none"> • realizarea diferitelor tipuri de lectură; • lectura conștientă, expresivă și cursivă a unor texte care aparțin diferitelor stiluri funcționale ale limbii, diferitelor genuri în conformitate cu normele ortografice și ortoepice; • identificarea și compararea ideilor principale ale textului; • receptarea estetică a realității descrise în text și formarea unei atitudini proprii față de cele relatate. • conștientizarea valorilor general-umane, etice și estetice ale textelor literare; • exprimarea și argumentarea opiniilor despre text; • formarea unei atitudine proprii față de cele relatate. 	<p>Lectura (eficientă, competentă). Citirea expresivă a textelor de diferite tipuri, stiluri, genuri.</p>

4	Vorbirea	
	<ul style="list-style-type: none"> • expunerea (amănunțită, concisă sau selectivă) a textelor citite sau ascultate după planul simplu și desfășurat conceput individual. • prezentarea unor comunicări (referate) pe baza a două-trei izvoare; • alcătuirea diferitelor tipuri de monologuri (informative, narative, descriptive); • alcătuirea de dialoguri; • întreținerea unui monolog sau a unui dialog conform situației de comunicare; • cunoașterea și respectarea normelor de conversație și etică; • formarea capacității de a se adapta la partener și la situațiile de comunicare prin adresare potrivită, selectarea adecvată a formelor de limbă, mimică și gesturi, ton și intonație; 	<p>Expunerea (amănunțită, concisă, selectivă) după planul simplu și desfășurat al unor texte care aparțin diferitelor stiluri (științific, publicistic și beletristic (artistic)).</p> <p>Exprimarea dialogată și cea monologată. Conform situației de conversație propusă (discuție particulară, dezbateră a unei teme, polemica).</p>
5	Scrierea	
	<ul style="list-style-type: none"> • redactarea (amănunțită, concisă sau selectivă) a diverselor texte; • expunerea detaliată, logică a conținutului unui alineat (sau punct din plan); • exprimarea atitudinii față de problema abordată (selectiv); • scrierea unei comunicări (referat) pe baza mai multor izvoare; • alcătuirea unei compuneri (în stil publicistic, artistic, științific); • formularea ideilor principale; • selectarea materialelor necesare pentru scrierea unui referat; • întrebuițarea adecvată a mijloacele artistice de exprimare; • alcătuirea unor texte care aparțin stilului oficial-administrativ (cererea, autobiografia, curriculum vitae); • respectarea cerințelor față de scrierea actelor oficiale în stilul oficial-administrativ. 	<p>Alcătuirea textelor scrise (monolog, dialog) aparținând diferitelor stiluri funcționale.</p> <p>Scrierea expunerilor. Expunerea selectivă și concisă a textelor științifice; expuneri cu însărcinări creative.</p> <p>Scrierea compunerilor (după planul propriu).</p> <p>Compunerea în stil publicistic pe teme moral - etice și sociale.</p> <p>Povestirea pe o temă liberă aleasă de sine stătător (stilul beletristic).</p> <p>Comunicarea (sau referat) în baza a două-trei izvoare pe teme morale, etice și sociale (stilul științific).</p> <p>Scrierea actelor oficiale. Cerere. Autobiografia. Curriculum vitae (oficial- administrativ).</p>
	Limba (48 de ore)	
12	<ul style="list-style-type: none"> • însușirea unor cunoștințe referitoare la lexic; • aplicarea mijloacele externe și interne de îmbogățire a vocabularului; • formarea capacității de a întrebuița diverse tipuri de dicționare; • înțelegerea rolului neologismelor și utilizarea lor adecvată; • formarea capacității de a deosebi sensul 	<p>Lexicul (actualizare).</p> <p>Mijloacele externe de îmbogățire a vocabularului. Modalitățile. Împrumuturile lexicale (vechi și noi). Tipuri de dicționare.</p> <p>Neologismele (actualizare).</p> <p>Rolul neologismelor în dezvoltarea sinonimiei.</p> <p>Cuvântul și contextul. Sensul propriu</p>

	<p>propriu (conotativ) de cel figurat (denotativ), sensul gramatical de cel lexical;</p> <ul style="list-style-type: none"> • identificarea și întrebuințarea corectă a sinonimelor, antonimelor, omonimelor, paronimelor, cuvintelor monosemantice și polisemantice; • evitarea pleonasmului în comunicare; • identificarea diferențelor dintre tautologie și repetiție; • identificarea diferențelor dintre argou și jargon; 	<p>(de bază și secundar), (conotativ); sensul figurat (denotativ). Sensul lexical și sensul gramatical</p> <p>Categoriile semantice.</p> <p>Sinonimele. Omonimele. Paronimele. Cuvintele monosemantice. Cuvintele polisemantice.</p> <p>Pleonasmul. Tautologia și repetiția. Argoul și jargonul.</p>
9	<ul style="list-style-type: none"> • dobândirea unor cunoștințe referitoare la discurs; • înțelegerea relației dintre text, frază, propoziție, cuvânt; • identificarea tipurilor de propoziții (principală, secundară, regentă, subordonată); • stabilirea raporturilor sintactice în frază (coordonare și subordonare) și întrebuințarea lor conform regulilor sintactice; <ul style="list-style-type: none"> • dobândirea unor cunoștințe referitoare la frază; • stabilirea relațiilor sintactice în frază; • identificarea flexiunii, joncțiunii și juxtapunerii; <ul style="list-style-type: none"> • întrebuințarea corectă a mijloacelor de realizare a relațiilor sintactice în frază: • respectarea topicii, intonației și pauzei; • folosirea corectă a dialogului, vorbirii directe și indirecte, a cuvintelor și construcțiilor incidente, a adresării în comunicarea orală și scrisă; • utilizarea semnelor de punctuație corespunzătoare; • identificarea frazelor în text; • alcătuirea unor fraze; 	<p>Noțiuni de sintaxă</p> <p>Discursul. Relația text, frază, propoziție, cuvânt. Tipuri de propoziții (actualizare).</p> <p>Propoziția principală și propoziția secundară.</p> <p>Propoziția regentă și propoziția subordonată. Termenul regent (aplicativ).</p> <p>Raporturile de coordonare și cele de subordonare în propoziție și în frază;</p> <p>Fraza</p> <p>Relațiile sintactice în frază (interdependență, coordonare și subordonare).</p> <p>Mijloacele de realizare a relațiilor sintactice (flexiunea, joncțiunea, juxtapunerea, topica, inotația și pauza)</p>
4	<ul style="list-style-type: none"> • identificarea particularităților predicatului verbal și ale celui nominal; • cunoașterea regulilor acordului; evitarea acordului după înțeles și al acordului prin atracție; • identificarea propoziției subordonate predicative; • alcătuirea unor fraze cu acest tip de subordonată și întrebuințarea ei în comunicare; 	<p>Sintaxa frazei.</p> <p>Predicatul și propoziția subordonată predicativă. Predicatul verbal și predicatul nominal (actualizare)</p> <p>Probleme ale acordului (acordul după înțeles și acordul prin atracție).</p> <p>Propoziția subordonată predicativă.</p>
4	<ul style="list-style-type: none"> • identificarea subiectului și a propoziției subordonate subiective; • întrebuințarea subordonatei subiective în comunicare; 	<p>Subiectul și propoziția subordonată subiectivă.</p> <p>Subiectul (actualizare).</p> <p>Subiectul nedeterminat (aplicativ).</p> <p>Propoziția subordonată subiectivă.</p> <p>Elementul regent al propoziției</p>

2	<ul style="list-style-type: none"> • alcătuirea unor fraze cu subordonate subiective; • identificarea naturii elementului regent al subiectivei; • determinarea insuficienței semantice sau sintactice a propoziției principale insuficiente; 	<p>subiective. Propoziția principală insuficientă (aplicativ).</p>
2	<ul style="list-style-type: none"> • identificarea corectă a atributului; • alcătuirea unor fraze cu acest tip de subordonată; • identificarea în cadrul frazei a propoziției subordonate atributive și întrebuințarea lor în comunicarea orală și scrisă; • utilizarea corectă a elementelor introductive și a semnele de punctuație; 	<p>Atributul și propoziția subordonată atributivă. Atributul (actualizare). Propoziția subordonată atributivă. Utilizarea corectă a pronumelui relativ care introduce propoziția subordonată atributivă.</p>
2	<ul style="list-style-type: none"> • dobândirea unor cunoștințe referitoare la complementul direct; • identificarea propoziției subordonate complementive directe. • alcătuirea unor fraze cu acest tip de subordonată; • utilizarea corectă a elementelor de relație; • respectarea topicii și a punctuației; 	<p>Complementul direct și propoziția subordonată complementivă directă. Complementul direct (actualizare).</p> <p>Propoziția subordonată complementivă directă.</p>
11	<ul style="list-style-type: none"> • identificarea complementelor indirecte; • determinarea în cadrul frazei a propoziției subordonate complementive indirecte; • folosirea adecvată a propoziției subordonate complementive indirecte în comunicarea orală și scrisă; • utilizarea corectă a elementelor de relație și a semnelor de punctuație; • construirea unor fraze cu acest tip de subordonată; 	<p>Complementul indirect și propoziția subordonată complementivă indirectă. Complementul indirect (actualizare).</p> <p>Propoziția subordonată complementivă indirectă.</p>
2	<ul style="list-style-type: none"> • identificarea diverselor tipuri de complemente circumstanțiale; • alcătuirea unor fraze cu toate tipurile de subordonate circumstanțiale; • utilizarea corectă a elementelor de relație și a semnele de punctuație; • cunoașterea topicii propozițiilor subordonate circumstanțiale; • folosirea adecvată a tuturor tipurilor de subordonate circumstanțiale în comunicarea orală și în cea scrisă. 	<p>Complementele circumstanțiale (actualizare) și propozițiile subordonate circumstanțiale. Complementele circumstanțiale (de loc, de timp, de mod, de cauză de scop, condiționale, concesive, consecutive. (actualizare). Propozițiile subordonate circumstanțiale de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop. Propoziția subordonată circumstanțială condițională. Propoziția subordonată concesivă. Propoziția subordonată circumstanțială consecutivă</p>
2	Sistematizarea și generalizarea cunoștințelor	

Repartizarea orelor:

Comunicarea – 15 de ore; limba – 48 de ore;
lucrări de control – 5 ore; disponibile – 2 ore.

Linia socioculturală

Tematică orientativă	Aspect aplicativ
Dezvoltarea limbii materne. Îmbogățirea exprimării cu mijloacele expresive ale limbii.	Limba maternă – floare eternă.
Așezarea geografică și bogățiile naturale ale statului nostru.	Mă mândresc cu tine, Ucraina!
Simbolica statului. Imnul. Drapelul. Stema.	Culori, semnificații și simboluri.
Originea și dezvoltarea poporului nostru.	Eu sunt cetățean al Ucrainei.
Cultura și civilizația.	Cum le înțeleg și ce știu despre ele?
Obiceiuri, datini și tradiții populare.	Cum se sărbătorește o nuntă? Farmecul sărbătorilor de iarnă.
Arta. Frumosul în arhitectură, în pictură, în zugrăvire, în teatru, literatură, cinema.	Atitudinea față de monumentele istorice și față de simboluri. Muzica clasică și contemporană. Compozitorii și cântăreții îndrăgiți. Pictori renumiți.
Valorile morale și general-umane.	Bunătatea, credința, devotamentul, iubirea, corectitudinea, omenia, bărbăția sunt valori de neprețuit.
Lumea profesiilor. Munca intelectuală și munca fizică.	Toate profesiile sunt bune. Ce profesie îmi place?
Învățământul în statul nostru.	Cine știe carte ajunge departe.
Problemele satului și ale orașului contemporan.	Pământul are nevoie de îngrijirea noastră.
Mijloacele mass-media. Emisiunile televizate și radiofonice preferate.	Opinia mea despre aceste emisiuni. Ce-mi place să citesc în ziare? Mass-media viitorului. Profesia ziaristului.
Etica comunicării și eticheta.	Oare știm a asculta și a înțelege? Cum ne comportăm în timpul conversației? Cum ne comportăm în locurile publice?

Linia de activitate (strategică)

Elevii vor conștientiza structura, motivul și scopul activității de cunoaștere, conform programei pentru clasa a IX-a (în clasa a IX-a se sistematizează și se generalizează cunoștințele, deprinderile și priceperile dobândite pe parcursul anilor anteriori). Elevii își vor sistematiza deprinderile general-instructive și le vor aplica adecvat, conform strategiilor de comunicare dialogată și monologată; vor contribui la rezolvarea unor situații-problemă; vor fi capabili să se autoevalueze, să formuleze opinii referitoare la conținutul tematic al textelor scrise și să le argumenteze. Participanții la demersul didactic vor fi capabili să desfășoare activități de gândire logică: analizează, compară, concretizează, generalizează, sintetizează, experimentează, descoperă inductiv și deductiv, formulează concluzii prin analogie, apreciază, argumentează, susțin teze, apreciază critic, combat în mod tolerant informația greșită. Respectă etica și normele comunicării, normele limbii literare. Ca și în clasele anterioare, un important demers îl constituie permanenta îmbogățire a vocabularului.